

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys ja työllisyys Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla 2000-luvun lopun taantumun ympärillä

NIILO MELOLINNA | ANITTA LEHTINEN

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys ja työllisyys Kaakkois- Suomen työmarkkinoilla 2000-luvun lopun taantuman ympärillä

NIILO MELOLINNA
ANITTA LEHTINEN

RAPORTTEJA 62 | 2012

**KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEIDEN TYÖTTÖMYYS
JA TYÖLLISYYS KAAKKOIS-SUOMEN TYÖMARKKINOILLA
2000-LUVUN LOPUN TAANTUMAN YMPÄRILLÄ**

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kansikuva: Sirpa Skippari

ISBN 978-952-257-570-8 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-570-8

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1 Johdanto	5
2 Korkeakoulutetut Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla	6
2.1 Työlliset korkeakoulutetut tutkinnon ja koulutusalan mukaan taloustaantumien alkuvaiheessa 31.12.2008	6
2.2 Korkeakoulutetut työskentelytoimialan mukaan v. 2008	8
2.3 Korkeakoulutettujen suhteellinen osuus väestöstä	9
2.4 Kansantalouden ja alueen tuotannon muuttuminen taloustaantumassa	10
3 Työttömyyden muutos vuonna 2008 käynnistyneen taloustaantumien ympärillä	14
3.1 Kokonaistyöttömyyden muutos	14
3.2 Korkeakoulutettujen työttömyys Kaakkois-Suomessa	17
3.2.1 Korkeakoulutettujen työttömyyden kokonaismuutos	17
3.2.2 Työttömänä helmikuussa 2011 olleet tutkinnon mukaan.....	18
3.2.3 Korkeakoulutettujen työttömyys ammattiryhmittäin ja iän mukaan.....	23
3.3 Työmarkkinoille sijoittuminen ja työmarkkinoilla toimiminen	24
4 Mitä korkeakoulutettujen työttömyydelle on tapahtunut vuoden 2011 alun jälkeen?	28
4.1 Korkeakoulutettujen työttömyyden muutos Kaakkois-Suomessa ja vertailu koko maahan	28
4.2 Työttömyyden muutoksen piirteitä Kaakkois-Suomessa ja sen osa-alueilla vuonna 2011	30
4.2.1 Työttömyyden muutos koulutusasteittain, seutukunnittain	30
4.2.2 Vastavalmistuneiden työttömyys	31
4.2.3 Virta työttömyyteen: Alkaneet työttömyysjaksot.....	31
4.2.4 Joidenkin tutkintoryhmien työttömyyden kehitys.....	32
4.2.5 Korkea-asteen työttömät eri ammattiryhmissä	37
4.2.6 Työttömyyden kesto.....	41
4.2.7 Nuorten tilanne ja työnhaku työssä ollessa	43
5 Yhteenveto	46
Kirjallisuus	47

1 Johdanto

Tämä raportti esittelee korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden tilannetta Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla. Tarkastelun pääkohde on korkeakoulutettujen työttömyys ja sen kehitys 2000-luvun lopun taantumien ympärillä. Työttömyyden ohella esitellään korkeakoulutettujen työmarkkinoita laajemmin, mm. työssä olevien korkeakoulutettujen sijoittumista ja työskentelyä työmarkkinoilla. Tietoaineistoina käytetään lähinnä työ- ja elinkeinotoimistoissa työttömänä olevien työnhakijoiden tietoja, joita saadaan työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastosta sekä työssä olevien korkeakoulutettujen tietoja Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta ja muista Tilastokeskuksen tilastoista.

Tarkastelemme raportissa sekä työttömyyden muuttumista että työttömyyden ja työllisyyden rakennetta. Raportti tarkastelee muutaman viime vuoden aikaista kehitystä. Ajanjaksoon sisältyy vuoden 2008 lopulla käynnistyneen taloustaantumien aika huippuvaiheen molemmiin puoliin. Viimeisimmät tiedot ovat tammikuulta 2012.

Selvitämme miten korkeakoulutettujen työttömyys muuttui Kaakkois-Suomessa kun taantumien siirryttiin ja toisaalta millainen muutos tapahtui taantumien hellittäessä. Ensimmäinen jakso kuvaa sitä miten työttömyys muuttui, kun Suomessa siirryttiin viimeajan taloustaantumaa edeltävästä tilanteesta taantumien kypsymään vaiheeseen. Lähtöajankohtana on helmikuun 2008 tilanne. Vertailuajankohta on lähtöajankohdasta kaksi vuotta eteenpäin eli helmikuu 2010. Sen katsotaan kuvaavan ajankohdtaa, jolloin taantumassa oltiin oltu jo jonkin aikaa ja oltiin edelleen, joskin taantumasta nousemisen merkkejä alkoi olla esillä. Taantumasta pois siirtymistä kuvaa puolestaan vuoden jakso helmikuun 2010 tilanteesta helmikuuhun 2011. Tämä jakso kattaa ajan, jolloin talous alkoi jo (ainakin osittain) toipua taantumasta. Näiden kahden jakson avulla voidaan selvittää sitä, miten työttömyys muuttui taantumien siirryttäessä ja miten puolestaan taantumasta pois siirryttäessä. Näitä vaiheita tarkastellaan lähinnä raportin pääluvussa 3. Tämän lisäksi tarkastelussa on viimeisin kehitys, vuoden 2010 lopusta vuoden 2011 loppuun, osaksi tammikuun 2012 loppuun. Tämä ajanjakso osoittaa, onko taantumasta toipuminen jatkunut vai ei. Tämä tarkastelu tapahtuu lähinnä luvussa 4.

Työttömyyden muutoksen ohella toinen raportin pääkohde on akateemisen työttömyyden kaakkoissuomalainen rakenne, jota kuvataan mm. tutkintojen ja ammattirakenteiden avulla. Kohdejoukkona ovat tässä raportissamme pääasiassa alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet sekä toisinaan myös tutkijakoulutusasteen suorittaneet eli koulutusasteet 6, 7 ja 8 (Koulutusluokitus, Tilastokeskus). Joitakin tietoja esitetään myös alimman korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneista (koulutusasteesta 5).

Ajankohdiksi on valittu eri vuosien sama kuukausi tarkoituksella. Kun tiedot kuvaavat aina helmikuun (tai joulukuun lopun) tilannetta, saadaan työmarkkinoille tyypillinen vuodenaikojen kausivaihtelu karsituksi suurimmaksi osaksi pois muutoksen tarkastelusta. Raportin päätilastolähteenä on työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, jonka äskettäin uusittu järjestelmä antaa hyvät mahdollisuudet työttömyyden piirteiden alueelliseen tarkasteluun. Tiedot ovat lähinnä nk. poikkileikkaustietoja eli ne kuvaavat tilannetta kuun viimeisenä arkipäivänä.

Raportin ovat laatineet virkatyönä erikoistutkija Niilo Melolinna, joka vastaa valtaosasta tekstejä ja tulkintoja sekä suunnittelusihteeri Anitta Lehtinen, joka on koontanut ja työstänyt raportin tilastoaineistoja.

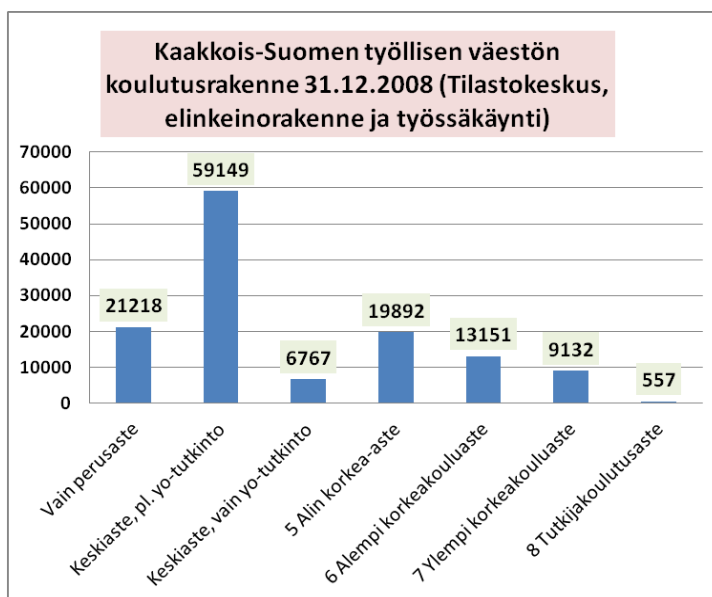
2 Korkeakoulutetut Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla

Tässä luvussa esittelemme alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon sekä tutkijakoulutuksen saaneiden henkilöiden työssä oloa Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla. Tämä työllisten tarkastelu on mielekäs sen vuoksi, että voimme suhteuttaa myöhemmissä luvuissa esitellyt työttömien määrät näihin työssä olevien määriin. Tämä antaa karkeaa kuvaa korkeakoulutettujen työttömyyden suhteellisesta tasosta, vaikka tarkkoja työttömyysasteita ei tässä lasketakaan. Koko työvoimahan muodostuu laskemalla yhteen työlliset ja työttömät henkilöt. Tieto henkilön työssäolosta saadaan Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta. Tieto on vuoden 2008 lopusta, joten tämä työssä olevien eli työllisten luku kuvaa ajankohtaa, jolloin taantuma oli alkuvaiheissaan. Vertailutietoa vuodelta 2011 ei ole käytettävissä.

2.1 Työlliset korkeakoulutetut tutkinnon ja koulutusalan mukaan taloustaantumana alkuvaiheessa 31.12.2008

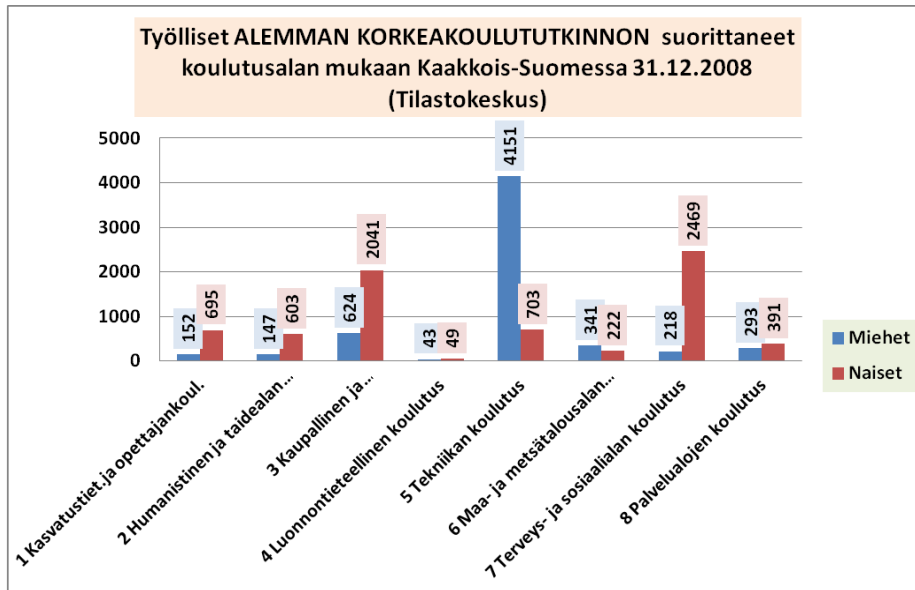
Ensimmäisessä tämän luvun kuvassa kaikki vuoden 2008 lopussa työssä olevat henkilöt on ryhmitelty koulutusasteen mukaisiin ryhmiin. Kaikkiaan työllisiä oli Kaakkois-Suomessa tuolloin 129 866 henkeä. Pelkän perusasteen suorittaneita oli kaikista työssä olevista 16,3 %. Nämä painottuvat vanhimpiin ikäryhmiin. Nykyisessä koulutuspolitiikassa on pyrkimys ohjata nuoret ammatillisiin opintoihin: tavoitteena on turvata kaikille peruskoulun suorittaneille jatko-opiskelumahdollisuus (ks. OKM; koulutustakuu).

Lähes puolet työllisistä henkilöistä oli vuonna 2008 suorittanut keskiasteen tutkinnon. Alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen suorittaneita oli yhteensä 22 800 eli 17,6 % kaikista Kaakkois-Suomen työllisistä (naisista 19,6 %, miehistä 15,7 %). Koko maassa vastaava osuus oli 23 % (naiset 25,2 %, miehet 21,3 %), joten korkeakoulutettujen osuus kaikista työllisistä on Kaakkois-Suomessa selvästi koko maan keskiarvoa pienempi.

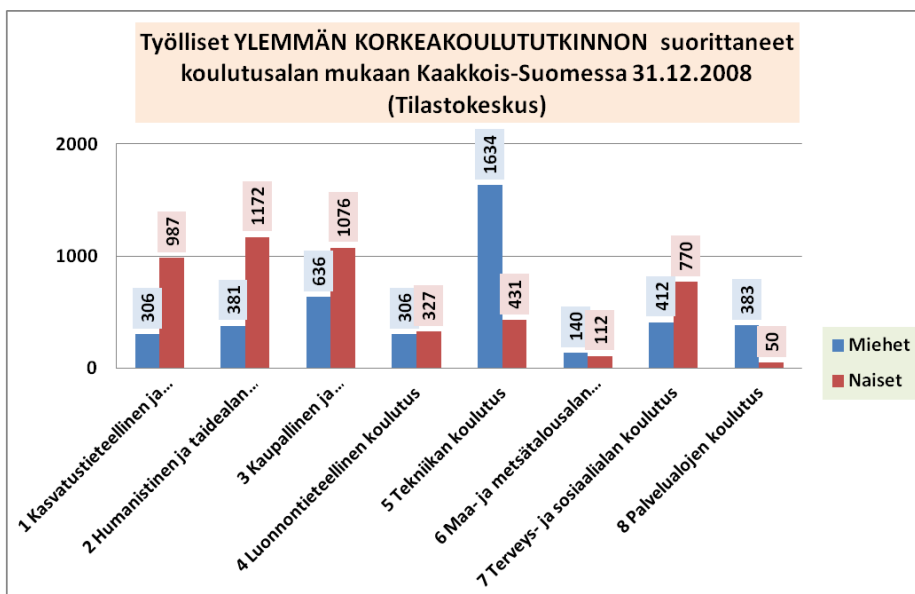
Paitsi koulutusasteen mukaan, henkilön hankkimaa koulutusta voidaan ryhmittää koulutusalan mukaan. Seuraavissa kuvissa alemman ja ylemmän korkeakouluasteen työlliset on ryhmitelty koulutusalan mukaisiin

ryhmiin. Ensinnäkin on kuva alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista sukupuolen ja koulutuksen pääalan mukaan.

Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden, työssä olevien henkilöiden kolme suurinta koulutusala on tekniikan ala, terveys- ja sosiaaliala sekä kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen ala. Sukupuolet eriytyvät selvästi. Miehillä on paljon tekniikan alan tutkintoja (69,5 % kaikista alemman korkeakoulututkinnon suorittaneista miehistä), naisilla terveys- ja sosiaalialan (34,4 %) sekä kaupallisen ja yhteiskuntatieteellisen alan koulutusta (28,4 %). Naisia on miehiä enemmän myös kasvatustieteiden sekä humanistisen alan koulutuksen suorittaneissa.

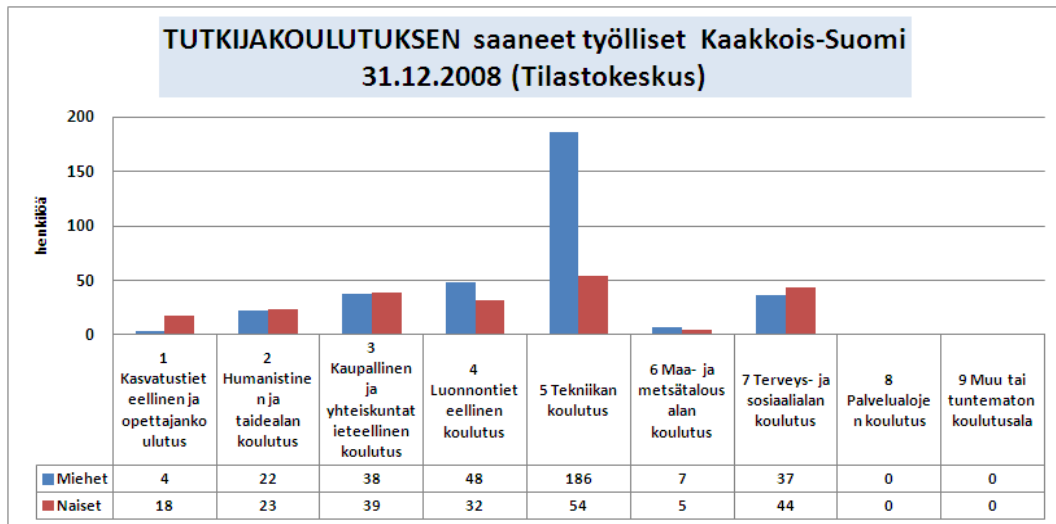
Toisessa kuvassa on vastaavat jakautumat ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista työllisistä. Näitä henkilöitä oli Kaakkois-Suomessa yhteensä 9132.

Koulutuslajakautuma on tasaisempi kuin alemman korkeakoulututkinnon suorittaneilla. Sukupuolten mukainen eriytyminen on edelleen melko selvä. Miehistä 38,9 % on valmistunut tekniikan koulutuslajilta. Naisilla on puolestaan paljon humanistisen ja taidealan (23,8 % ko. ryhmän naisista), kasvatustieteellisen ja opet-

tajakoulutuksen (20,0 %) sekä kaupallisen ja yhteiskuntatieteellisen alan (21,8 %) tutkintoja. Luonnontieteellisen sekä maa- ja metsätalouden koulutusaloilla miehiä ja naisia on miltei saman verran.

Tohtori- ja muun tutkijakoulutuksen suorittaminen on Suomessa yleistynyt. Oheisessa kuvassa Kaakkois-Suomen tutkijakoulutuksen saanut työllinen työvoima on eritelty koulutusalan ja sukupuolen mukaan. Vuoden 2008 lopussa henkilöitä oli kaikkiaan 557, joista miehiä 342.

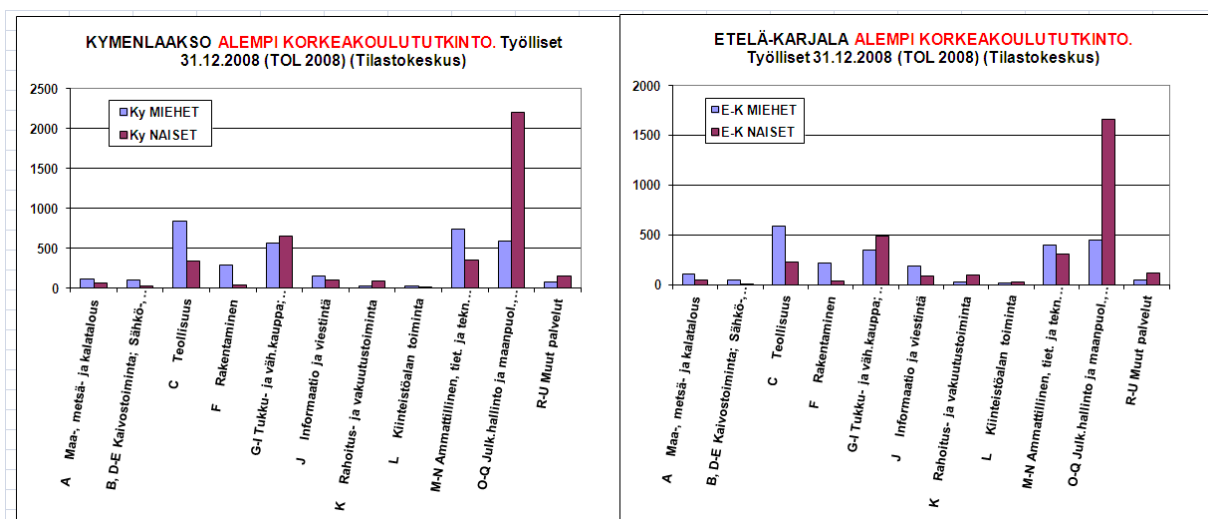

Työssä olevien tutkijakoulutettujen miesten ylivoimaisesti yleisin koulutusala oli tekniikka (54,4 % ko. miehistä). Naiset jakautuvat tasaisemmin eri koulutusaloille. Naisistakin neljänneksellä on tekniikan alan koulutus.

2.2 Korkeakoulutetut työskentelytoimialan mukaan v. 2008

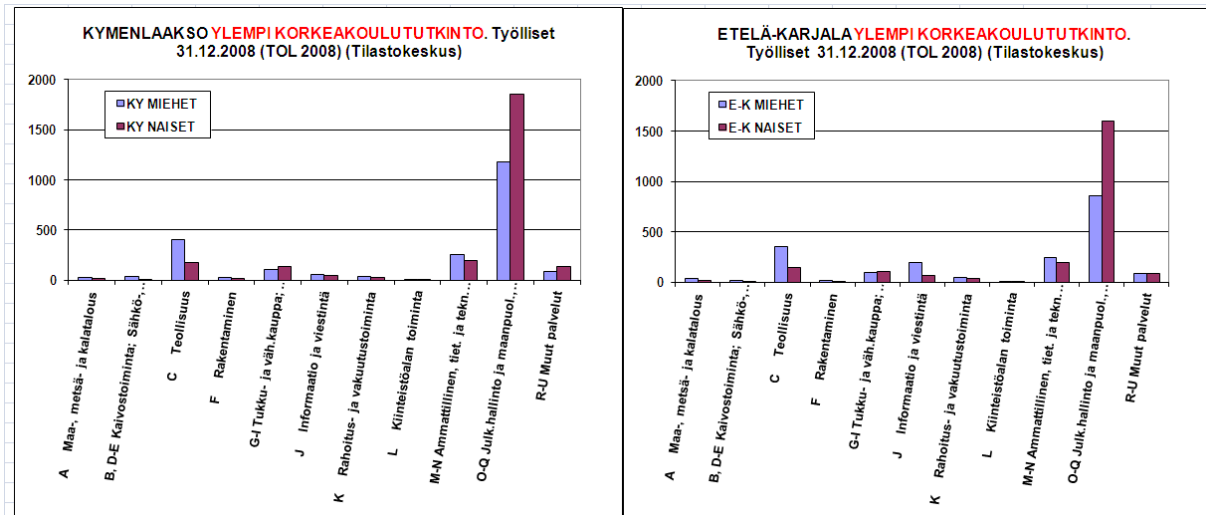
Tuotantoelämä ryhmitellään yleensä eri toimialoiksi. Suoritettu tutkinto ja sen koulutusala eivät suoraan kerro toimialaa, jolla henkilö työskentelee, joskin se voi kertoa suuntaa.

Oheisissa maakunnittaisissa kuvissa esitellään, millä toimialoilla alemman ja ylemmän korkeakoulutuksen suorittaneita työskentelee. Ensimmäisessä kuvaparissa ovat alemman korkeakoulutuksen suorittaneet, myös tässä sukupuolen mukaan.

Toimialajako on tässä melko karkea. Toimialat O–Q, jonne naistyölliset painottuvat kummassakin maakunnassa, käsittää paitsi hallintoa ja maanpuolustusta, myös koulutus- sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden toimialat eli varsin laajan joukon toimialoja. Naisten keskittyminen tähän toimialaryhmään on selvä. Miehet jakautuvat naisia tasaisemmin eri toimialoille.

Toinen kuvapari käsittää ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työskentelytoimialat.

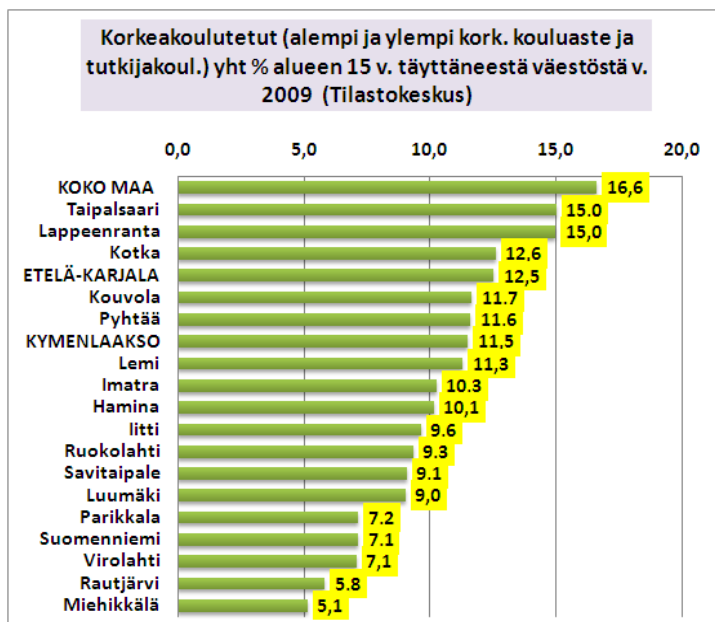

Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat vieläkin selvemmin kuin alemman suorittaneet toimialoille O–Q. Naisilla tämä on ehdoton valta-ala, mutta myös miehet työskentelevät tyypillisesti tässä toimialaryhmässä. Teollisuus nousee toiselle sijalle miesten työnantajana.

2.3 Korkeakoulutettujen suhteellinen osuus väestöstä

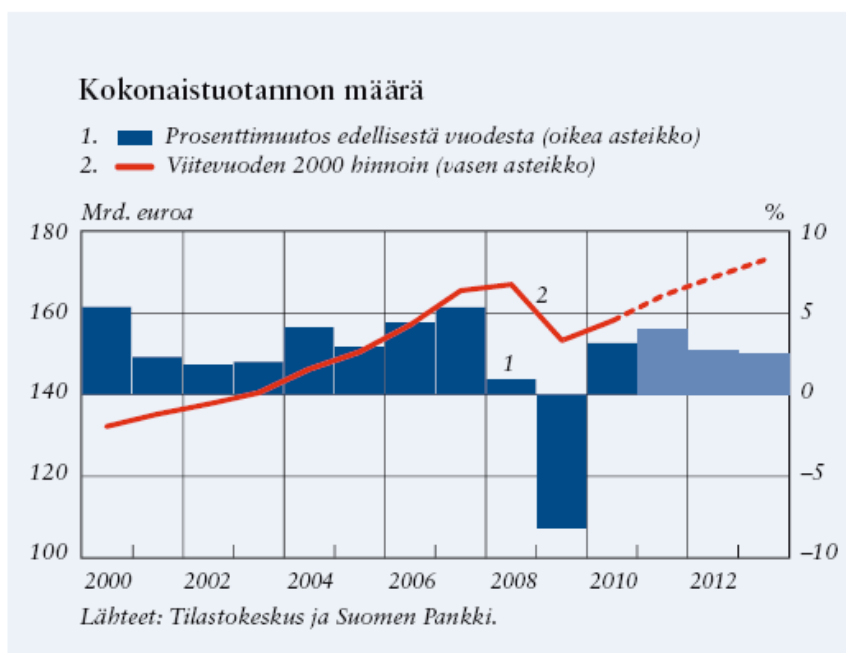
Edelliset kuvat käsittelivät työssä olevia henkilöitä. Seuraavan kuvion pohjana on alueen 15 vuotta täyttäneet väestö. Kuvio esittelee miten suuri osa tästä väestöstä on suorittanut joko alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai tutkijakoulutuksen.

Kaakkois-Suomessakin kuntien välillä on eroa. Koko maan keskiarvo oli vuonna 2009 16,6 % eli korkeampi kuin missään Kaakkois-Suomen kunnassa. Taipalsaari ja Lappeenranta erottuvat suurimpien osuuksien kuntina. Useat maaseutukunnat jäävät puolestaan taulukon alapäähän.

2.4 Kansantalouden ja alueen tuotannon muuttuminen taloustaantumassa

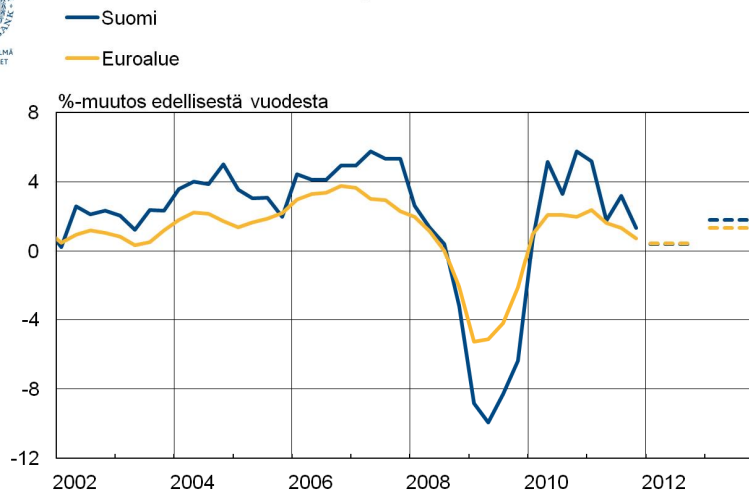
Taloustaantumien merkit alkoivat näkyä Suomen ja Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla talven 2008 mittaan. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen helmikuun 2008 työllisyyskatsaus kertoo mm.: ”Työttömien määrä laskee edelleen, mutta hieman hitaampaa vauhtia kuin maassa keskimäärin. Huomionarvoista on, että nuorten työttömyys laskee tällä hetkellä hitaammin kuin kokonaistyöttömyys. Viime vuoden puolella tilanne oli päinvastainen” (Helmikuun 2008 työllisyyskatsaus, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, internetsivut). On todennäköistä, että työnantajien hiljentyvä rekrytointi antoi ensimmäisiä merkkejään ja heijastui nuoren työvoiman palkkaamiseen. Kuitenkin talvella 2008 elettiin vielä selvästi talouden kasvuvaihetta. Oheinen kuva näyttää, että Suomen kokonaistuotannon määrä oli vielä helmikuussa 2008 vahvassa kasvussa (Euro & talous 1/2011, 19).

Suomen Pankin 5.3.2012 laatimassa toisessa kuvassa näkyy miten kokonaistuotanto kehittyi taloustaantumassa ja sen molemmiin puolin Suomessa ja Euroalueella (Suomen Pankki, kuviopankki). Kuvassa on esillä tuotannon muutos edellisestä vuodesta. Sen alla on toinen kuva: Tilastokeskuksen laatima kansantalouden tuotannon kehitystä indeksinä kuvaava trendikäyrä. Kuvat osoittavat selvästi, että tuotannolla mitattu taantumien pohja koettiin vuonna 2009, mutta vielä vuoden 2010 alkupuolella tuotannon arvo ei ollut kovin merkittävästi noussut vuoden 2009 tilanteesta. Tämä vahvistaa arviota, että helmikuuta 2008 voidaan pitää ajankohtana, jolloin talouden kasvuvaihe oli vielä meneillään ja toisaalta helmikuuta 2010 ajankohtana, jolloin oltiin vielä melko vahvasti taantumassa, mutta tuotannon trendi oli kuitenkin noususuuntainen.

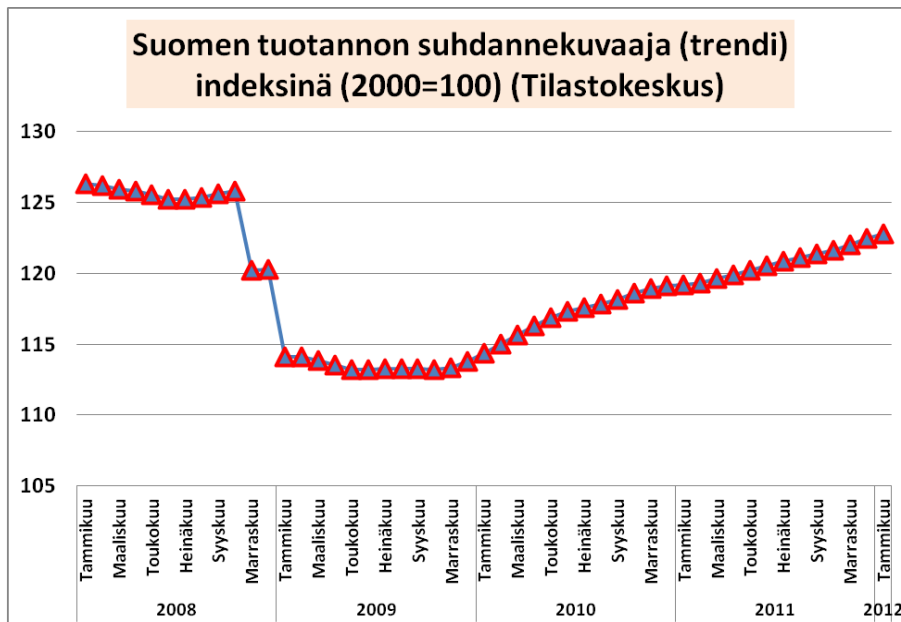

Kokonaistuotanto: Suomi ja Euroalue

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki, Euroopan keskuspankki ja Euroopan komissio.

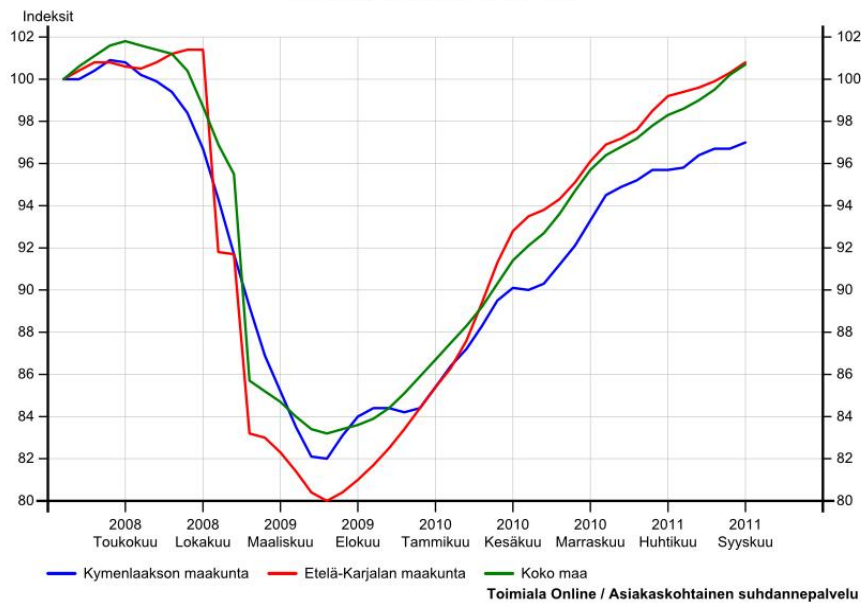
5.3.2012

Matti Pohjola on arvioinut äskeitä taantumaa ja verrannut sitä 1990-luvun alkupuolen lamaan. Hänen mukaansa nyt koettu taantuma on vain puolet 1990-luvun lamasta (Pohjola 2010, 249). Hänen mukaansa talouden suhdannevaihteluja ei voi kuvata hyvin pelkillä tuotannon määrän muutoksilla, vaan ne on suhteutettava talouden kasvupotentiaaliin. Taloustaantumien aikaisessa bruttokansantuotteen 8 %:n pudotuksessa puolet oli taantumaa ja puolet paluuta tuotannon potentiaaliselle tasolle. Pohjola näkee tuotannon potentiaalisen kasvun näkyvillä olevan hidastumisen suurempana ongelmana kuin tilapäiset suhdanneheilahtelut (mts. 251).

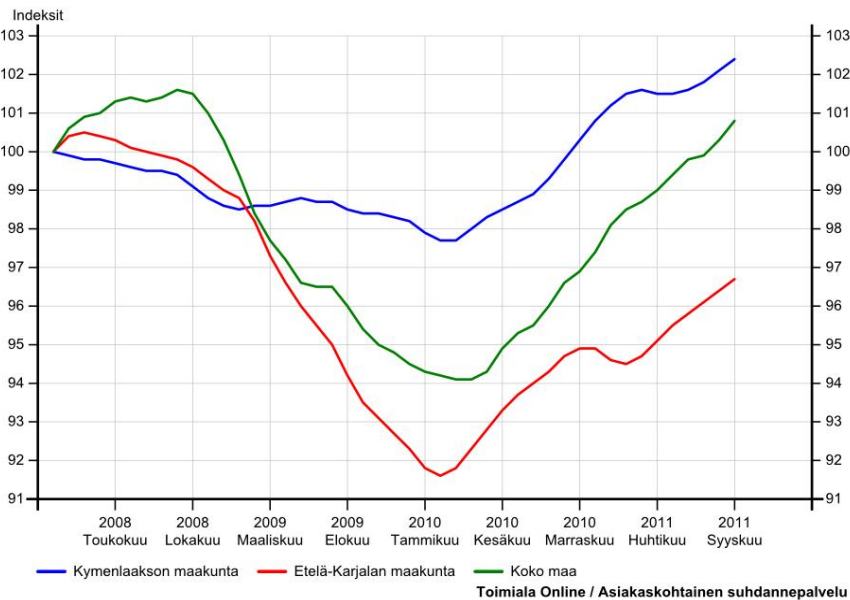
Taantumien kaakkoissuomalaisia käännteitä esitellään seuraavassa kuvassa Tilastokeskuksen suhdanneaineistojen avulla (Tilastokeskus, suhdannepalvelun aineistot, TEM, Toimiala Online). Ensimmäisessä kuvassa on esillä Kaakkois-Suomen kahden maakunnan ja koko maan yrityssektorin liikevaihdon kehitys indeksiä, toisessa kuvassa yrityssektorin henkilöstömäärän kehitys.

Liikevaihdon trendi (yrityssektori) Indeksi, tammikuu 2008=100

Liikevaihtokuvassa näkyy selvästi taantuman tuoma lasku. Etelä-Karjalassa vähennys oli maan keskiarvoa ja Kymenlaaksoa syvämpi, mutta vastaavasti nousu on ollut nopeampi. Syyskuussa 2011 Etelä-Karjalan yritys sektorin liikevaihto on palannut vuoden 2008 tasolle, samoin koko maan. Kymenlaaksossa toipuminen on ollut hieman hitaampaa ja vuoden 2008 tasoa ei ole saavutettu.

Maakuntien talouden HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (Yrityssektori) Tilastokeskus

Yritysten henkilöstömäärän kehityksen kuvaajissa on suuremmat erot kuin liikevaihdon (huom. kuvien asteikot ovat erilaiset). On tyypillistä, että henkilöstömäärä ei heilahtelee suhdannevaiheissa yhtä voimakkaasti kuin tuotanto. Näin oli tyypillisesti viimeisimmässä taantumassa (esim. Alatalo ym., 40; Schauman ja Vanhala, 3, 6). Taantumavaiheessa monet yritykset pitävät kiinni ainakin valtaosasta henkilöstöään ja ehkä käyttävät lomautuksia tai lyhennettyä työaikaa tasaamaan alentuneen tuotannon kustannusvaikutuksia. Kuvasta nähdään, että henkilöstömäärä laski taantumassa Etelä-Karjalassa eniten ja aiempaa tasoa ei ole

saavutettu syksyllä 2011. Kymenlaaksossa henkilöstön vähennys on puolestaan ollut melko pieni ja vuoden 2008 taso on ylitetty.

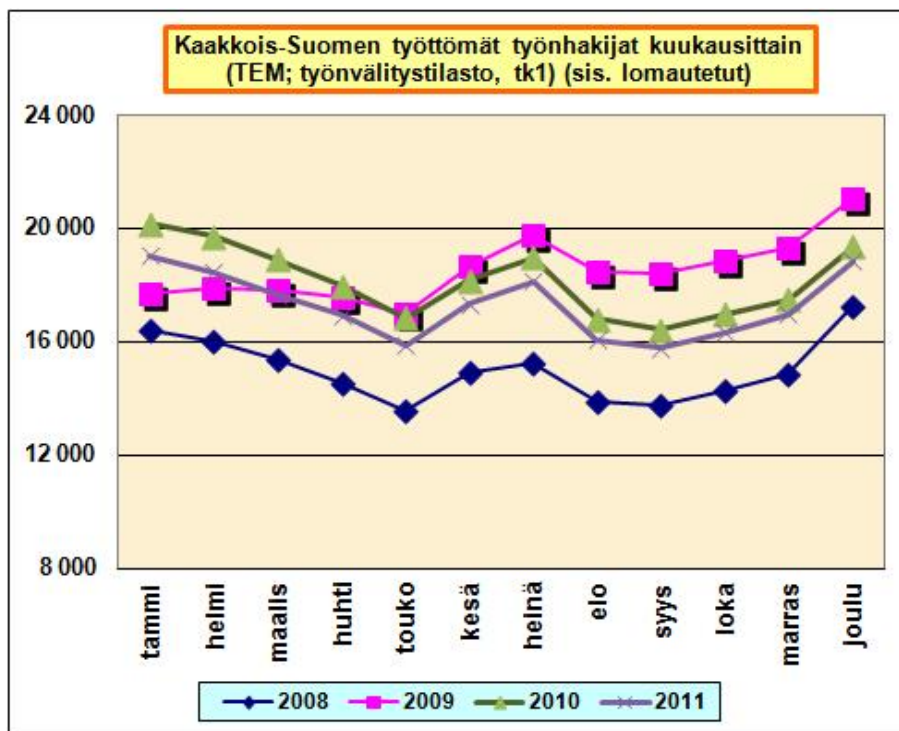
Kuvien perusteella voi arvioida, että liikevaihdon laskiessa henkilöstöstä on pidetty kohtalaisesti kiinni, mikä on ollut tuotannon tulevan kasvun joustavaa käynnistämistä ajatellen järkevää.

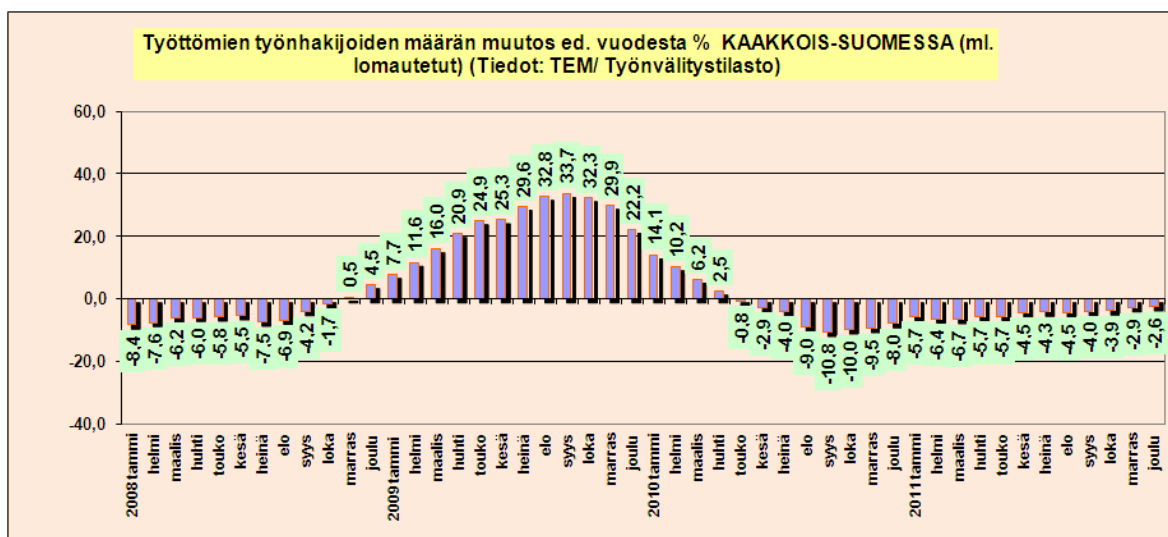
3 Työttömyyden muutos vuonna 2008 käynnistyneen taloustaantumun ympärillä

3.1 Kokonaistyöttömyyden muutos

Taloustaantumun vaikutuksia on tietenkin järkevä arvioida myös työttömyyden kehityksen perusteella. Usein taantumun vaikutukset alkavat näkyä viiveellä tuotannon muutokseen nähden. Työttömien määrä voi kasvaa laskusuhdanteessa ainakin kahdella eri tavalla. Osa työnantajista saattaa irtisanoa tai lomauttaa työvoimaansa. Toinen vaikutus syntyy siitä, että työnantajien rekrytointi hiljenee, jolloin työmarkkinoille pyrkivät voivat jäädä vaille työpaikkaa.

Seuraavat kaksi aikasarjakuvaa esittelevät Kaakkois-Suomen työttömien työnhakijoiden määrän kehitystä. Toisessa kuvassa ovat kuukausittaiset työttömien määrätiedot, toisessa työttömien määrän muutosprosentit edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta. Näissä työttömien luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti työ- ja elinkeinotoimistoihin ilmoittautuneet lomautetut henkilöt, mutta eivät nk. ryhmäilmoituksilla ilmoitetut lomautetut, joita oli taantumun syvimmässä vaiheessa Kaakkois-Suomessa yli 3000 henkeä. Aikasarja ulottuu vuoden 2011 loppuun.

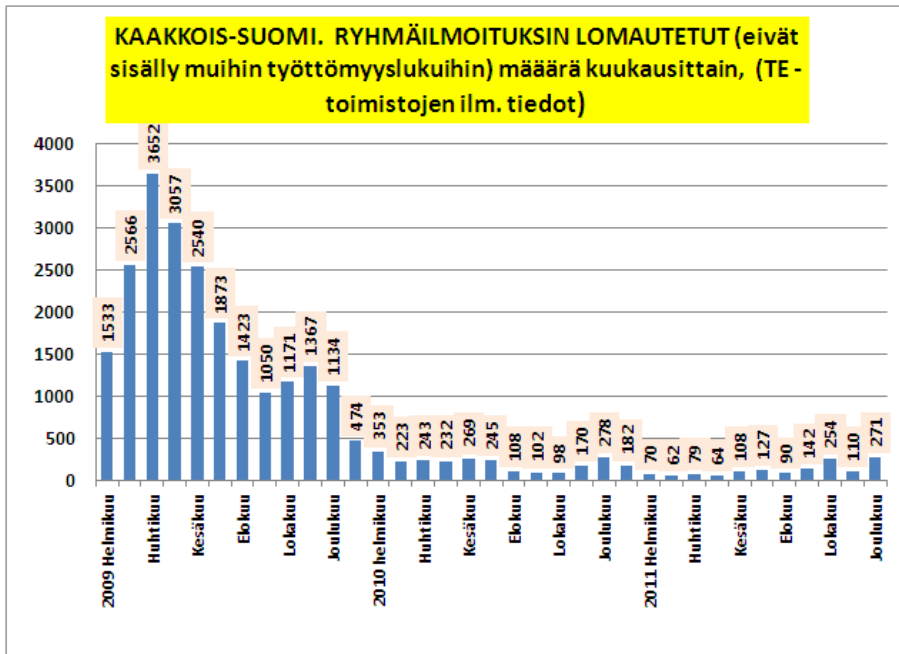
Helmikuussa 2008 Kaakkois-Suomen työttömyys oli vielä selvässä laskussa. Vuoden 2008 syksyllä lasku päättyi ja työttömien määrä alkoi kasvaa. Vielä talvella 2010 määrät olivat suuremmat kuin vuotta aikaisemmin, mutta kasvuvauhti oli jo hiljentynyt. Kasvu kääntyi laskuksi toukokuussa 2010. Helmikuussa 2011 oltiin jo eletty useita kuukausia laskevan työttömyyden vaihetta. Loppuvuotta 2011 kohti työttömien määrän vähennys jatkui, mutta lasku vaimeni kuukausi kuukaudelta.

Kuvan perusteella jakso helmikuusta 2008 helmikuuhun 2010 kuvaa melko hyvin taantumaan siirtymistä ja jakso helmikuusta 2010 helmikuuhun 2011 taantumaa käännettä ja työttömyyden laskua. Kaakkois-Suomen työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2008 helmikuussa 16020 henkeä ja vuoden 2010 helmikuussa 19716. Työttömien määrä kasvoi kahdessa vuodessa 3700 henkeä eli vajaan neljänneksen. Vuoden 2011 helmikuussa työttömiä oli 18445 eli vuoden aikana määrä laski lähes 1300 henkeä. Helmikuun 2008 tasolle ei kuitenkaan vielä päästy.

Kuvat osoittavat työttömyyden ja tuotannon muutoksen välillä olevan viiveen. Vielä alkukesällä 2010 työttömien määrä oli lähes yhtä suuri kuin taantumien pohjavuonna 2009. Tuotanto oli toisinaan ollut jo jonkin aikaa noususuunnassa.

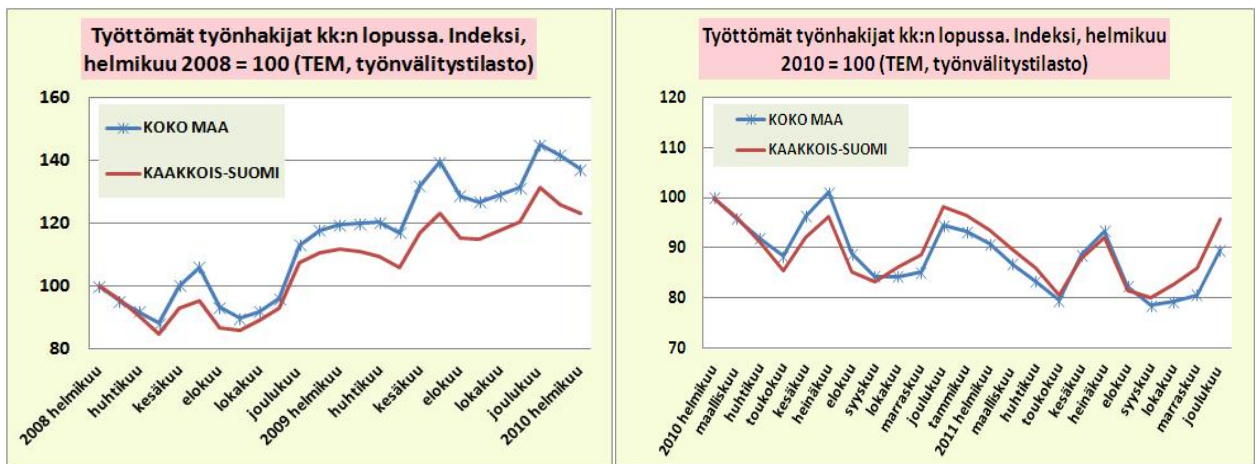
Taantumien yhteydessä työnantajat käyttivät runsaasti myös nk. ryhmälomautuksia. Nämä eivät sisälly tässä raportissa käsiteltäviin työttömyyslukuihin. Tiedot vähintään 10 henkeä koskevista ryhmälomautuksista on saatu työnantajien työ- ja elinkeinotoimistoilta tekemistä ilmoituksista. Nämä tiedot käsittävät lähinnä lukumäärätiedon, eivät lomautettujen muita tietoja. Näytämme oheisen kuvan, jossa näkyy miten ryhmälomautettujen määrä muuttui taantumien aikana ja sen helpotettua. Lomautusten avulla työnantajat saattoivat vähentää työvoimakulujaan ja toisaalta pystyivät välttämään suorat työvoiman irtisanomiset. Taantumien hellittäessä ja tuotannon uudelleen vilkastuessa lomautettu työvoima saatiin kohtalaisen sujuvasti uudelleen käyttöön. Työnantajien työvoiman rekrytoinnille tämä merkitsi sitä, että uutta työvoimaa ei palkattu ennen kuin lomautetut oli saatu takaisin töihin. Lomautetut ovat toimineet puskurityövoimana. Tällä on heijastusvaikutus muihin työmarkkinoihin, mm. vastavalmistuneiden työnsaantimahdollisuuksiin.

Ryhmälomautuksista on käytettävissä tietoa lähinnä vuoden 2009 alusta lähtien, joten helmikuun 2008 tilanne ei näy oheisessa kuvassa.

Ryhmälomautettujen määrä oli korkeimmillaan varsin suuri. Huhtikuussa 2009 ryhmälomautettuja oli yli 3600. Vuotta myöhemmin, helmikuussa 2010 määrä oli jo pudonnut kymmenesosaan ja helmikuussa 2011 ryhmälomautettuja oli alle sata. Ryhmälomautuksia käytettiin siten selvästi juuri taantumän huippuvuonna 2009. Muu työttömyys ei vähentynyt yhtä nopeasti.

Seuraavasta kuvaparista nähdään, miten Kaakkois-Suomen työttömien määrä muuttui verrattuna koko maan keskimääräiseen muutokseen toisaalta taantumän siirryttäessä ja toisaalta siitä pois astuttaessa.

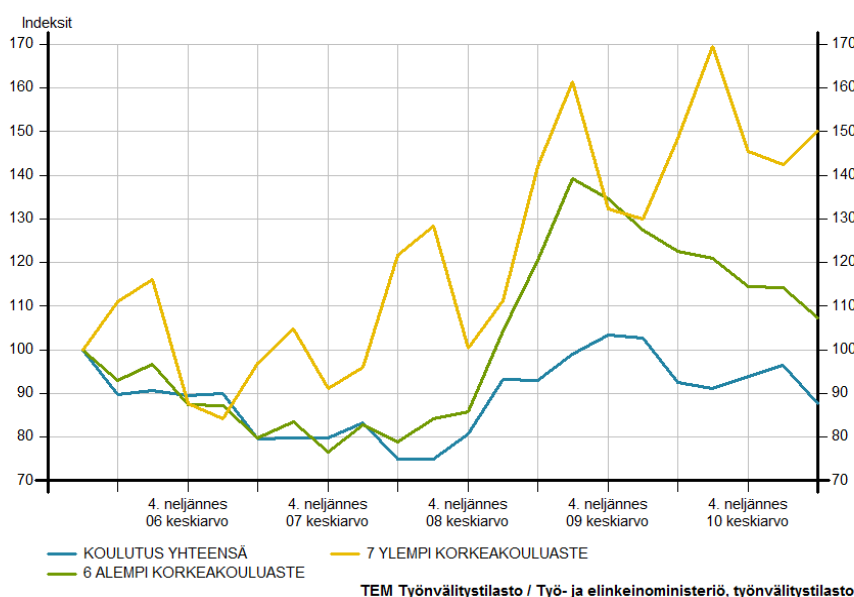
Taantumän siirryttäessä (vasemmanpuoleinen kuva) Kaakkois-Suomen työttömien määrä kasvoi hitaammin kuin maassa keskimäärin. Taantumänstä pois mentäessä Kaakkois-Suomen tilanne kehittyi ensin hieman paremmin kuin maan keskiarvo, syksystä 2010 lähtien melko tasatahtisesti maan keskiarvon kanssa. Vuoden 2011 kesästä lähtien Kaakkois-Suomen kehitys on ollut jonkin verran maan keskiarvoa huonompi.

3.2 Korkeakoulutettujen työttömyys Kaakkois-Suomessa

3.2.1 Korkeakoulutettujen työttömyyden kokonaismuutos

Tässä luvussa siirrymme kokonaistyöttömyyden esittelystä korkeakoulutettujen työttömyyden rakenteen ja kehityksen käsittelyyn. Ensimmäisessä kuvassa verrataan Kaakkois-Suomen kokonaistyöttömyyden muutosta ja korkeakoulutettujen (alempi ja ylempi korkeakoulututkinto) työttömyyden muutosta keskenään. Luvut ovat vuosineljänneksien kuukausitietojen keskiarvoja. TE-toimistoihin henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut ovat luvuissa mukana. Aikasarja alkaa vuoden 2006 alusta ja päättyy kesään 2011.

Työttömät työnhakijat (lom. ml.) neljännesvuosittain Kaakkois-Suomessa
Indeksi. 1. vuosinelj. 2006 = 100

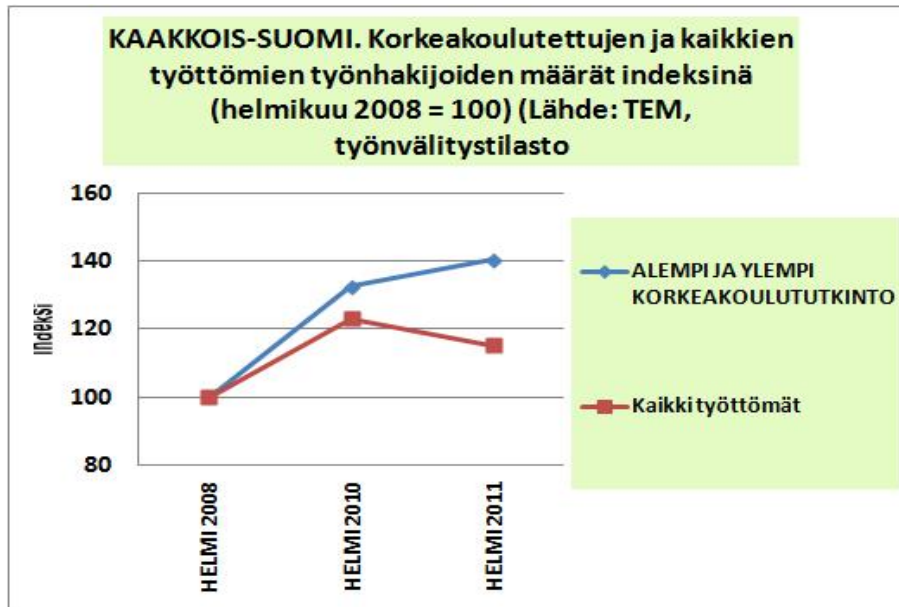

Työttömyyden kehitys on esitetty kuvassa indeksinä, jossa vuoden 2006 ensimmäisen vuosineljänneksen työttömien keskiarvoa on merkitty 100:lla, ts. kuva kertoo vain työttömyyden muutoksesta, ei sen suhteellisesta vaikeudesta. Kuva osoittaa selvästi korkeakoulutettujen työttömyyden kokonaistyöttömyyttä synkemmän kehityksen. Alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon omaavien työttömyyden kehityksessä on kuitenkin eroja.

Kokonaistyöttömyys laski melko hyvää vauhtia kesään 2008 saakka, alkoi sen jälkeen nousta, oli talvella 2010 korkeammalla tasolla kuin kuvan lähtötalvena 2006, mutta kääntyi tuolloin uudelleen laskuun. Alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden työttömyys liikkui samalla uralla taantumien käynnistymiseen saakka, mutta paheni taantumassa kokonaistyöttömyyttä enemmän. Talvella 2010 alemman korkeakoulututkinnon suorittaneita työttömiä oli lähes kolmannes enemmän kuin talvella 2006 ja puolet enemmän kuin talvella 2008. Ryhmän työttömyys kääntyi laman hellittäessä laskuun kokonaistyöttömyyden tapaan, mutta oli keväällä 2011 vielä selvästi vuoden 2006 lähtötilannetta korkeammalla tasolla. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys kääntyi kasvuun kahta muuta kuvan ryhmää aiemmin ja nousi korkeammalle. Muista poiketen nousu on edelleen jatkunut aikasarjan päättymiseen, kesään 2011 saakka.

Merkittävin huomio on, että korkeakoulutettujen työttömyys on lisääntynyt Kaakkois-Suomessa huomattavasti lähtövuodesta 2008 ja toisaalta myös helmikuusta 2010 helmikuuhun 2011, jolloin kokonaistyöttömyys jo laski. Samalla korkeakoulutettujen osuus työttömistä on kasvanut. Osuus oli v. 2008 6,2 % ja vuonna 2011 7,5 %. Määrällinen kasvu jaksolla 2008–2011 on 400 henkeä, 40,5 %. Ylemmän korkeakoulutut-

kinnon suorittaneiden työttömyys on lisääntynyt eniten. Oheinen, pelkistetty kuva havainnollistaa tämän muutoksen.

3.2.2 Työttömänä helmikuussa 2011 olleet tutkinnon mukaan

Korkeakoulutettuja työttömiä oli Kaakkois-Suomessa helmikuussa 2011 kaikkiaan 1390 henkeä. Oheinen taulukko näyttää miten tämä kokonaisuus jakautuu tutkinnon mukaisiin ryhmiin. Taulukossa ovat esillä suurimmat koulutuksen mukaiset ryhmät lajiteltuna suuruusjärjestykseen helmikuun 2011 tilanteen mukaan. Mukana ovat ryhmät, joissa oli 15 työttömänä olevaa työnhakijaa. Lomautetut eivät sisälly tässä työttömiin. Mukana ovat vertailuna myös helmikuun 2008 ja 2010 luvut kustakin tutkinnosta.

Työttömyyttähan syntyy kun työvoiman tarjonta on suurempi kuin työvoiman kysyntä. Epäsuhta voi syntyä joko niin, että kysyntä pienenee tai niin, että tarjonta kasvaa. Tehdyt tutkinnonuudistukset ovat vaikuttaneet jonkin verran valmistuneiden opiskelijoiden määriin ja heijastuneet myös työttömyyteen, mutta tätä ei tässä raportissa analysoida tarkemmin.

Lähde: TEM, työnvälitystilasto	HELMIKUU		
KAAKKOIS-SUOMI , Työttömät korkeakoulutetut hakijat	2008	2010	2011
KAIKKI YHTEENSÄ	989	1312	1390
6 ALEMPI KORKEAKOULUASTE	668	909	920
7 YLEMPI KORKEAKOULUASTE	306	381	448
6311 TRADENOMI, LIIKETAL. AMK-TUTKINTO	96	129	146
6531 INS., KONE-, ENERGIA-, KULJ. TEKN.	49	77	85
6535 INS., RAKENNUS- JA MAANMITTAUSTEKN.	44	62	46
7511 DI, KONE- JA ENERGIATEKNIikka	21	35	45
6532 INS., SÄHKÖ-JA AUTOMAATIOTEKNIikka	19	33	36
7514 DI, PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	23	32	35
6999 MUU KOULUTUS, AL. KORKEAKOULUASTE	14	26	34
6513 INS. (AMK), TIETOT., TIETOLIIK.TEKN	32	40	32
6534 INS., PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	40	35	30
6711 TERVEYDENHUOLLON AMK-TUTKINTO	21	32	27
6211 KÄSI-TAIDETEOLL., KONSERV. AMK-TUTK	17	21	26
7999 MUU KOUL., YLEMPI KORKEAKOULUASTE	14	20	26
6511 INS. (AMK), KONE-, EN-, KULJ.TEKN.	10	22	25
6811 MATK-RAV-TAL.ALAN AMK-TUTKINTO	16	26	25
7321 KAUPPAT.MAIST., KAUPPAT. KAND. (YL)	15	28	25
6516 INS. (AMK), TUOTANTOTALOUS	15	32	24
7322 EKONOMI (YLEMPI)	19	15	24
6539 INS., MUU TEKNIikka	11	23	22
8 TUTKIJAKOULUTUSASTE	15	22	22
6514 INS. (AMK), PROSESSI-, MATER.TEKN.	18	24	21
6625 METSÄTALOUSINSINÖÖRI	20	21	21
6322 EKONOMI (ALEMPI)	10	17	19
6512 INS. (AMK), SÄHKÖ-, AUTOM.TEKN.	11	30	19
6712 SOSIAALIALAN AMK-TUTKINTO	18	12	19
7516 DI, TUOTANTOTALOUS	12	15	19
7332 YHTEISKUNTAT. MAIST., KAND. (YL.)	13	14	18
6213 KUVATAITEEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	13	17	17
6216 MEDIANOMIN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	11	14	17
7261 FM, FK, KIELITIEET	16	16	16
7262 FM, FK, KÄÄNTÄMINEN JA TULKKAUS	10	14	15
7599 MUU TEKNIIKAN KOUL., YL. KORKEAK.A.	2	4	15

Määrällisesti suurin työttömien ryhmä on tradenomit. Työttömien tradenomien määrä on kasvanut, myös vuoden 2010 aikana. Taulukon kärkipäässä on runsaasti myös eri insinöörikoulutuksen tutkintoja sekä alemmalta että ylemmältä korkeakouluasteelta. Tutkijakoulutuksen suorittaneita oli helmikuussa 2011 työttöminä työnhakijoina 22 henkeä. Heidän määränsä on kasvanut taantumaa edeltäneestä tilanteesta.

Seuraavissa kahdessa taulukossa tehdään vertailua koko maan ja Kaakkois-Suomen välillä. Taulukot esittelevät, miten suuri osa helmikuussa 2011 koko maassa työttömänä olevista korkeakoulutetuista työnhakijoista oli asiakkaana Kaakkois-Suomessa. Taulukot näyttävät siten, missä tutkinnoissa työttömien määrät ovat Kaakkois-Suomessa kokonaistyöttömyyden osuutta suuremmat tai pienemmät. Luvuista ei voi kuitenkaan päätellä ryhmien suhteellista työttömyyttä, ”koulutusaloittaista työttömyysastetta”. Tämä vaatisi tiedon alueen ko. tutkinnon suorittaneen työvoiman määrästä, jota ei ole käytettävissä. Taulukot osoittavat vain miten suuri osa koko maan ko. tutkinnon työttömistä on työnhakijana Kaakkois-Suomessa.

Kaakkois-Suomen kaikkien työttömien työnhakijoiden osuus koko maan työttömistä oli 7,1 % helmikuussa 2011. Taulukoissa korkeakoulutettujen ryhmiä verrataan tähän kaikkien työttömien osuuteen. Ensimmäisessä taulukossa olevilla korkeakoulutettujen ryhmillä tämä osuus ylittyy tai on yhtä suuri, toisessa jää sen alle.

Mukanaryhmät , joissa väh 5 henkKaakkois-Suomessa			
Työttömiä työnhakijoita (ei lomautettuja)	2011 Helmikuu		Kaakkois-Suomi % koko maasta
	KOKO MAA	KAAKKOIS- SUOMI	
6516 INS. (AMK), TUOTANTOTALOUS	135	24	17,8
6824 LIIKENT., MEREN. KOUL., AL. KORKEA.A.	54	9	16,7
7599 MUU TEKNIKAN KOUL., YL. KORKEAK.A.	93	15	16,1
6625 METSÄTALOUSINSINÖÖRI	145	21	14,5
7511 DI, KONE- JA ENERGIAATEKNIikka	335	45	13,4
6599 MUU TEKN. KOUL., AL. KORKEAKOULUA.	75	10	13,3
6521 RAKENNUSMESTARIN AMK-TUTKINTO	40	5	12,5
7262 FM, FK, KÄÄNTÄMINEN JA TUUKKAUS	121	15	12,4
7399 MUU KAUP., YHTEISK.T. K., YL. K.K.A.	57	7	12,3
6536 INS., TUOTANTOTALOUS	55	6	10,9
6539 INS., MUU TEKNIikka	203	22	10,8
7514 DI, PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	328	35	10,7
7199 MUU KASV. TIET., OP.KOUL., YL.KORK.K	104	11	10,6
6139 MUU OPETT.KOUL., AL.KORKEAK.ASTE	109	11	10,1
6535 INS., RAKENNUS- JA MAANMITTAUSTEKN.	457	46	10,1
7516 DI, TUOTANTOTALOUS	191	19	9,9
6613 METSÄTALOUSINSINÖÖRI (AMK)	102	10	9,8
6133 PERUSKOULUN AINEENOPETTAJA	86	8	9,3
6514 INS. (AMK), PROSESSI-, MATER.TEKN.	233	21	9,0
6531 INS., KONE-, ENERGIA-, KULJ. TEKN.	945	85	9,0
6534 INS., PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	334	30	9,0
6399 MUU KAUP., YHT.KUNTAT.K.,AL.K.K.A.	67	6	9,0
9799 TERV., SOS. ALAN KOUL., ASETUNT.	58	5	8,6
6511 INS. (AMK), KONE-, EN-, KULJ.TEKN.	291	25	8,6
6512 INS. (AMK), SÄHKÖ-, AUTOM.TEKN.	223	19	8,5
6211 KÄSI-TAIDETEOLL., KONSERV. AMK-TUTK	315	26	8,3
6532 INS., SÄHKÖ- JA AUTOMAA TIO Tekniikka	447	36	8,1
9599 Tekniikan koulutus, Aste tuntematon	190	15	7,9
6515 INS. (AMK), RAKENN-, MAANMITT.TEKN.	142	11	7,7
6213 KUVA TAITEEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	225	17	7,6
6519 INS. (AMK), MUU TEKNIikka	159	12	7,5
6311 TRADENOMI, LIKETAL. AMK-TUTKINTO	1970	146	7,4
6513 INS. (AMK), TIETOT., TIETO LIIK.TEKN	442	32	7,2
6131 LASTENTARHANOPETTAJA (1986-)	156	11	7,1
KAIKKI TYÖTTÖMÄT YHTEENSÄ	236676	16901	7,1

Kaakkois-Suomessa on työttömänä maan keskimäärää enemmän mm. useiden alojen insinöörejä, kääntäjiä ja kasvatustieteilijöitä. Helmikuussa 2011 työttömänä oli useita kymmeniä kone- ja energiatekniikan ja prosessi- ja materiaalitekniikan diplomi-insinöörejä sekä rakennus- ja maanmittaustekniikan, kone-, energia- ja kuljetustekniikan, prosessi- ja materiaalitekniikan ja tuotantotalouden AMK-insinöörejä. Kaikkiaan yllä olevassa taulukossa on 400 alemman korkeakouluasteen ja 99 ylempään korkeakouluasteen työttöntä insinööriä tai diplomi-insinööriä (Huom. Tämä ei ole Kaakkois-Suomen työttömien insinöörien kokonaismäärä helmikuussa 2011. Se on jonkin verran suurempi, koska taulukossa eivät ole mukana kaikki tutkintoryhmät.). Tekniikan alan työttömyyden merkittävä osuus korkeakoulutettujen työttömyydessä näkyy myös Neittaanmäen ja Ärjen kokoamista valtakunnallisista luvuista (Neittaanmäki ja Ärje 2010).

Toinen taulukko esittelee tutkintoja, joissa Kaakkois-Suomen osuus maan työttömistä jää alle keskimääräisen työttömyysoisuuden.

Mukana ryhmät , joissa väh 5 henk Kaakkois-Suomessa			
Työttömiä työnhakijoita (ei lomautettuja) 2011 helmikuu	KOKO M A A	KAAKKOIS- SUOMI	Kaakkois- Suomi %
KAIKKI TYÖTTÖMÄT YHTEENSÄ	236676	16901	7,1
6712 SOSIAALIALAN AMK-TUTKINTO	311	19	6,1
6811 MATK-RAV-TAL.ALAN AMK-TUTKINTO	417	25	6,0
6231 HUK, KIELITIETEET	171	10	5,8
6281 DIPLOMIKIELENKÄÄNTÄJÄ (KIELI-INST.)	103	6	5,8
9199 KASV. TIET., OP.KOUL., ASTETUNT.	88	5	5,7
6391 SOSIONOMIK. MUU YHT.KUNN.TOIMIH.K.	237	13	5,5
6322 EKONOMI (ALEMPI)	354	19	5,4
7423 FM, FK, FYSIKAALISET TIETEET	95	5	5,3
7322 EKONOMI (YLEMPI)	470	24	5,1
9899 PALVELUALOJEN KOUL, ASTE TUNTEMATON	121	6	5,0
7229 MUUTAITEEN KOUL., YL. KORKEAK.ASTE	108	5	4,6
9399 KAUP., YHT.KUNTAT. KOUL, ASTE TUNT.	130	6	4,6
6217 HUM. ALAN JA KULTTUURIALAN AMK	131	6	4,6
6216 MEDIANOMIN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK	381	17	4,5
7513 DI, TIETO- JA TIETOLIIKENNETEKN.	252	11	4,4
6999 MUU KOULUTUS, AL. KORKEAKOULUASTE	800	34	4,3
7312 TRADENOMI, LIIKETAL. YL. AMK-TUTK.	118	5	4,2
6711 TERVEYDENHUOLLON AMK-TUTKINTO	639	27	4,2
7332 YHTEISKUNTAT. MAIST., KAND. (YL.)	446	18	4,0
7519 DI, MUUTEKNIikka	201	8	4,0
7424 FM, FK, KEMIA	229	9	3,9
7333 HALLINTOT. MAIST., KAND. (YLEMPI)	141	5	3,5
7321 KAUPPAT.MAIST., KAUPPAT. KAND. (YL)	731	25	3,4
7121 KASV.MAIST., KASV.KAND.(YL), OP.K.	265	9	3,4
7512 DI, SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOTEKNIikka	334	10	3,0
6533 INS., TIETO-JA TIEOLIIKENNETEKN.	471	14	3,0
7267 FM, FK, FILOSOFIA (HUM. ALA)	169	5	3,0
7261 FM, FK, KIELITIETEET	582	16	2,7
9099 YLEISSIV. KOUL., ASTE TUNTEMATON	2303	62	2,7
7999 MUU KOUL., YLEMPI KORKEAKOULUASTE	1061	26	2,5
7122 KASV.MAIST., KASV.KAND. (YL),KASV.T	286	7	2,4
7264 FM, FK, KIRJALL, KULTT., KIELENTUTK	258	6	2,3
7263 FM, FK, HISTORIA JA ARKEOLOGIA	270	5	1,9
7427 FM, FK, BIOL., BIOKEM., YMPÄRISTÖT.	350	5	1,4
7331 VALTIOT. MAIST, KAND. (YLEMPI)	358	5	1,4

Tässä ryhmässä on mm. kauppatieteiden ja yhteiskuntatieteiden maistereita, kielitieteiden ja joidenkin muiden alojen filosofian maistereita ja myös joidenkin alojen insinöörejä. Määrällisesti tähän alle keskiarvoisen osuuden ryhmään kuuluu vähemmän työttömiä työnhakijoita kuin edellisen taulukon yli keskiarvon ryhmään.

Yhteiskunnassa on kiinnostavaa tarkastella eri ilmiöiden muutosta. Akateemisen työttömyyden muuttuminen suhteessa kokonaistyöttömyyden muutokseen on yksi kiinnostava piirre. Seuraava taulukko esittelee, miten alemman ja ylemmän korkeakouluasteen työttömien määrä on Kaakkois-Suomessa muuttunut tutkinnoittain. Taulukossa ovat mukana ne tutkinnot, joissa oli helmikuussa 2011 vähintään 15 työttömänä olevaa työnhakijaa.

TAULUKKO. KAAKKOIS-SUOMI. Korkeakoulutettujen työttömien työnhakijoiden määrän MUUTOS (TEM, työnvälitystilasto)						
TUTKINTO	2008	2010	2011	Muutos	Muutos	Kokonaism
	Helmikuu	Helmikuu	Helmikuu	2008-2010	2010-2011	uutos 2008-2011
				%	%	%
7599 MUU TEKNIIKAN KOUL., YL. KORKEAK.A.	2	4	15	100,0	275,0	650,0
6511 INS. (AMK), KONE-, EN-, KULJ.TEKN.	10	22	25	120,0	13,6	150,0
6999 MUU KOULUTUS, AL. KORKEAKOULUASTE	14	26	34	85,7	30,8	142,9
7511 DI, KONE- JA ENERGIATEKNIikka	21	35	45	66,7	28,6	114,3
6539 INS., MUU TEKNIikka	11	23	22	109,1	-4,3	100,0
6322 EKONOMI (YLEMPI)	10	17	19	70,0	11,8	90,0
6532 INS., SÄHKÖ-JA AUTOMAATIOTEKNIikka	19	33	36	73,7	9,1	89,5
7999 MUU KOUL., YLEMPI KORKEAKOULUASTE	14	20	26	42,9	30,0	85,7
6531 INS., KONE-, ENERGIA-, KULJ. TEKN.	49	77	85	57,1	10,4	73,5
6512 INS. (AMK), SÄHKÖ-, AUTOM.TEKN.	11	30	19	172,7	-36,7	72,7
7321 KAUPPAT.MAIST., KAUPPAT. KAND. (YL)	15	28	25	86,7	-10,7	66,7
6516 INS. (AMK), TUOTANTOTALOUS	15	32	24	113,3	-25,0	60,0
7516 DI, TUOTANTOTALOUS	12	15	19	25,0	26,7	58,3
6811 MATK-RAV-TAL.ALAN AMK-TUTKINTO	16	26	25	62,5	-3,8	56,3
6216 MEDIANOMIN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	11	14	17	27,3	21,4	54,5
6211 KÄSI-TAIDETEOLL., KONSERV. AMK-TUTK	17	21	26	23,5	23,8	52,9
7514 DI, PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	23	32	35	39,1	9,4	52,2
6311 TRADENOMI, LIKETAL. AMK-TUTKINTO	96	129	146	34,4	13,2	52,1
7262 FM, FK, KÄÄNTÄMINEN JA TULKKAUS	10	14	15	40,0	7,1	50,0
KORKEAKOULUTETUT YHTEENSÄ	989	1312	1390	32,7	5,9	40,5
7332 YHTEISKUNTAT. MAIST., KAND. (YL.)	13	14	18	7,7	28,6	38,5
6213 KUVATAITEEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	13	17	17	30,8	0,0	30,8
6711 TERVEYDENHUOLLON AMK-TUTKINTO	21	32	27	52,4	-15,6	28,6
7322 EKONOMI (YLEMPI)	19	15	24	-21,1	60,0	26,3
6514 INS. (AMK), PROSESSI-, MATER.TEKN.	18	24	21	33,3	-12,5	16,7
6712 SOSIAALIALAN AMK-TUTKINTO	18	12	19	-33,3	58,3	5,6
6625 METSÄTALOUSINSINÖÖRI	20	21	21	5,0	0,0	5,0
6535 INS., RAKENNUS- JA MAANMITTAUSTEKN.	44	62	46	40,9	-25,8	4,5
6513 INS. (AMK), TIETOT., TIETOLIIK.TEKN	32	40	32	25,0	-20,0	0,0
7261 FM, FK, KIELITIEET	16	16	16	0,0	0,0	0,0
6534 INS., PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	40	35	30	-12,5	-14,3	-25,0

Tutkinnot on ryhmitelty järjestykseen niin, että yläosassa ovat ne, joissa työttömyys on lisääntynyt suhteellisesti eniten koko tarkastelujaksolla 2008–2011. Muutos on jaettu tässäkin kahteen jaksoon. Ensimmäinen jakso vuoden 2008 helmikuusta vuoden 2010 helmikuuhun kuvaa taantumaa siirtymisen ja sen huipun ajanjaksoa, toinen jakso helmikuusta 2010 helmikuuhun 2011 jo taantumasta pois siirtymisen aikaa.

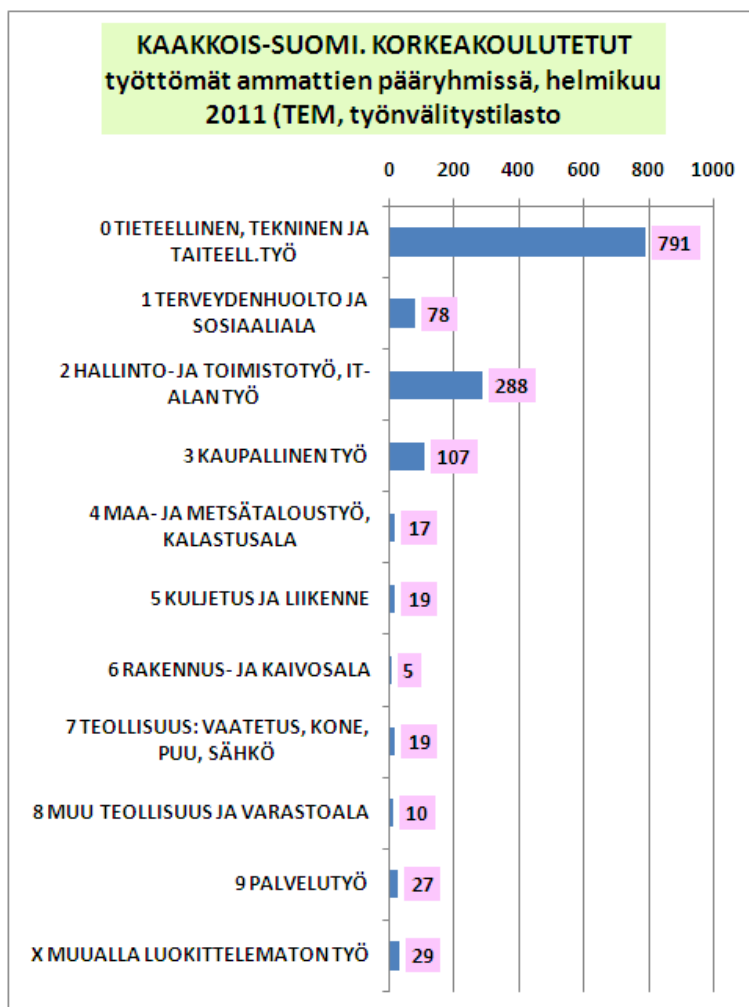
Taantumaa syvenemisvaiheessa korkeakoulutettujen työttömyys kasvoi lähes kolmanneksen eli 32,7 %. Merkittävästi kasvaneen työttömyyden ryhmiä ovat mm. kone-, energia- ja kuljetustekniikan AMK-insinöörit ja kone- ja energiatekniikan sekä prosessi- ja materiaaltekniiikan diplomi-insinöörit. Näissä tutkinnoissa työttömien määrä on lisääntynyt taantumaa siirryttäessä, mutta myös sen jälkeen. Samaan ryhmään kuuluvat myös mm. tradenomit ja medianomit. Toisaalta on tutkintoja, joissa taantuma nosti työttömyyttä, mutta siitä pois siirryttäessä työttömien määrä laski. Tällaisia ovat mm. sähkö- ja automaatiotekniikan ja tuotantotalouden sekä rakennus- ja maanmittaustekniikan insinöörit ja kauppatieteiden maisterit.

Kiinnostavaa on, että joissakin ryhmissä työttömien määrä kasvoi taantumaa taitumisen jälkeenkin helmikuusta 2010 helmikuuhun 2011. Tätä muutosta ja sen mahdollista jatkumista vuoden 2011 aikana analysoidaan tarkemmin myöhemmin.

3.2.3 Korkeakoulutettujen työttömyys ammattiryhmittäin ja iän mukaan

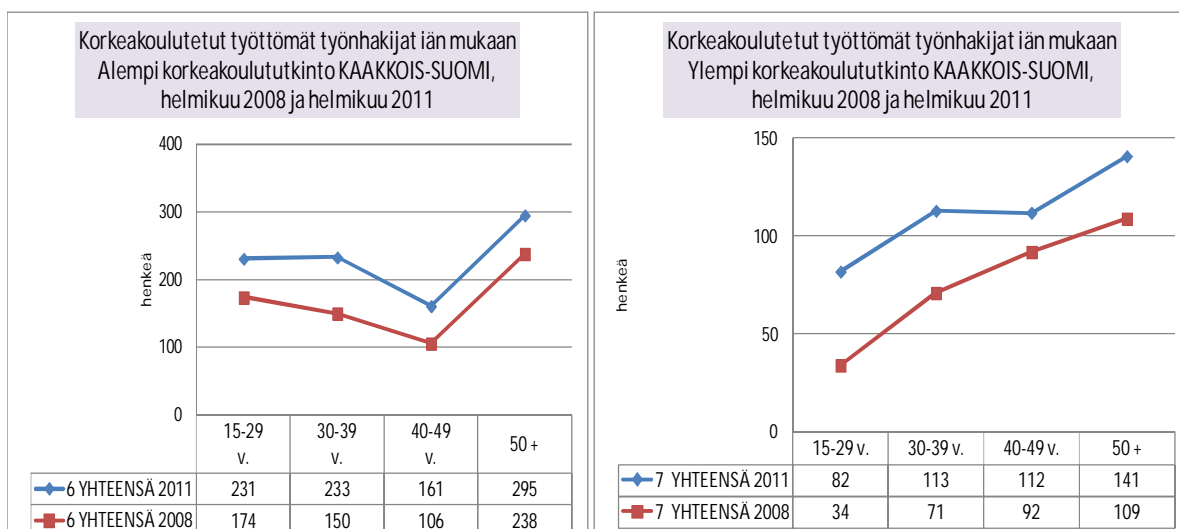
Työmarkkinat voidaan jäsentää ammatteihin ja ehkä vielä ammattien sisällä tarkempiin työtehtäviin. Työtehtävistä ei kuitenkaan ole yhtenäistä tilastoluokittelua, sen sijaan ammatteja voidaan eritellä ammattiluokituksen pohjalta.

Oheisessa kuvassa Kaakkois-Suomen ylemmän ja alemman korkeakoulututkinnon työttömät työnhakijat on ryhmitelty ammattien pääryhmiin pohjoismaisen ammattiluokituksen mukaan. Ajankohta on helmikuu 2011. Ammattiluokka määrittää työnhakijalle hänen työnhakunsa käynnistytessä. Yleensä se vastaa hänen koulutuksensa ja työkokemuksensa mukaista ammattialaa. On huomattava, että ammatti ei ole sama kuin toimiala, jolla henkilö mahdollisesti toivoo työskentelevänsä. Esimerkiksi teollisuuden ammateissa on vähän korkeakoulutettuja, sen sijaan teollisuuden toimialoilla työskentelee korkeakoulutuksen saaneita.

Tieteellinen, tekninen ja taiteellinen työ painottuu selvästi. Myös hallinto- ja toimistotyön ammateissa on korkeakoulutettuja.

Seuraavat kaksi kuvaa esittelevät korkeakoulutettujen työttömien ikäryhmittäisiä määriä. Toisessa kuvassa on alemman ja toisessa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet. Ajankohtina ovat helmikuu 2008 ja helmikuu 2011 (huom. ikäryhmien asteikko ei ole tasavälinen).

Kummankin tutkintoryhmän työttömien määrät ovat kasvaneet helmikuusta 2008 kaikissa ikäryhmissä. Taantuman tuoma työttömyyden lisäys on koskettanut hieman tuntuvammin alle 40-vuotiaiden ikäluokkia kuin vanhempia. Erityisesti ylempään korkeakoulututkintoon suorittaneet nuoret joutuivat vanhempia ikäryhmiä enemmän kärsimään kasvaneesta työttömyydestä.

3.3 Työmarkkinoille sijoittuminen ja työmarkkinoilla toimiminen

Työmarkkinoille ovat tyypillisiä erilaiset virtailut. Hyvillä työmarkkinoilla työntekijää etsivä työnantaja löytää nopeasti toivomustensa mukaisen työntekijän ja toisaalta työtä etsivä henkilö toiveitaan vastaavan työpaikan. Työmarkkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista ja (ainakin työnhakijan kannalta) hyvistä työmarkkinoista voi kertoa se, miten sujuvasti opiskelunsa päättäneet sijoittuvat työmarkkinoille. Sijoittuminen antaa tietoa tutkintoalan suhteellisesta työttömyydestä osoittaessaan miten suuri osa tutkinnon suorittaneista jää työttömäksi.

Seuraavassa Tilastokeskuksen tietoja sisältävässä taulukossa on esillä tutkintojen pääryhmien mukainen työmarkkinoille sijoittuminen. Taulukossa seurataan millainen on tutkinnon suorittaneiden tilanne vuoden kuluttua tutkinnon suorittamisesta: mm. montako prosenttia on työssä ja montako työttömänä. Taulukossa on valmistuneiden tiedot kahdelta ajankohdalta: vuosien 2007 ja 2009 lopulta. Lisäksi vasemmanpuoleisessa sarakkeessa on lukumäärätieto vuonna 2009 tutkinnon suorittaneiden määrästä sekä Kaakkois-Suomessa että koko maassa.

Vuoden 2007 tilanne ajoittuu taantumaa edeltävään tuotannon kasvun aikaan. Vuoden 2009 lopussa ollaan puolestaan jo taantumaa syvimmissä kohdissa. Taulukosta voidaan arvioida millaisen muutoksen taantumaa luiskuminen on aiheuttanut vastavalmistuneiden työmarkkinoille sijoittumiseen. On mahdollista myös vertailla Kaakkois-Suomen ja koko maan tilannetta keskenään.

Taulukko. Tutkinnon suorittaneiden tilanne vuoden kuluttua valmistumisesta vuoden lopussa (Tilastokeskus)										
	KAAKKOIS-SUOMI					KOKO MAA				
	2009 Tutkinnon suorittaneita	Työlliset %		Työttömät %		2009 Tutkinnon suorittaneita	Työlliset %		Työttömät %	
		2007	2009	2007	2009		2007	2009	2007	2009
Koulutusasteet yhteensä	6146	67,6	62,0	7,6	12,8	136355	70,8	67,6	5,7	9,0
Ylioppilastutkinto	1274	36,7	31,9	2,9	4,9	30381	44,1	41,2	1,9	3,3
Toisen asteen ammatillinen tutkinto	2944	70,9	61,7	11,2	19,7	53404	74,5	66,9	9,3	15,5
Opistoasteen tutkinto	2	90,0	100,0	0,0	0,0	66	90,6	100,0	1,4	0,0
Ammattikorkeakoulututkinto	1040	85,6	80,8	5,7	9,5	20535	88,7	85,0	4,5	7,5
Alempi korkeakoulututkinto	165	79,8	70,3	2,1	1,8	7851	74,3	68,7	1,6	1,8
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	14	85,7	100,0	0,0	0,0	673	97,3	95,5	0,0	2,7
Ylempi korkeakoulututkinto	652	90,5	87,0	4,2	5,5	21249	87,7	86,4	3,7	5,7
Lääkärien erikoistumiskoulutus	9	100,0	88,9	0,0	0,0	438	98,9	99,1	0,2	0,0
Lisensiaatintutkinto	12	80,0	91,7	0,0	0,0	356	86,0	87,1	3,2	5,1
Tohtorintutkinto	34	87,1	82,4	9,7	11,8	1402	87,4	87,5	3,1	3,9

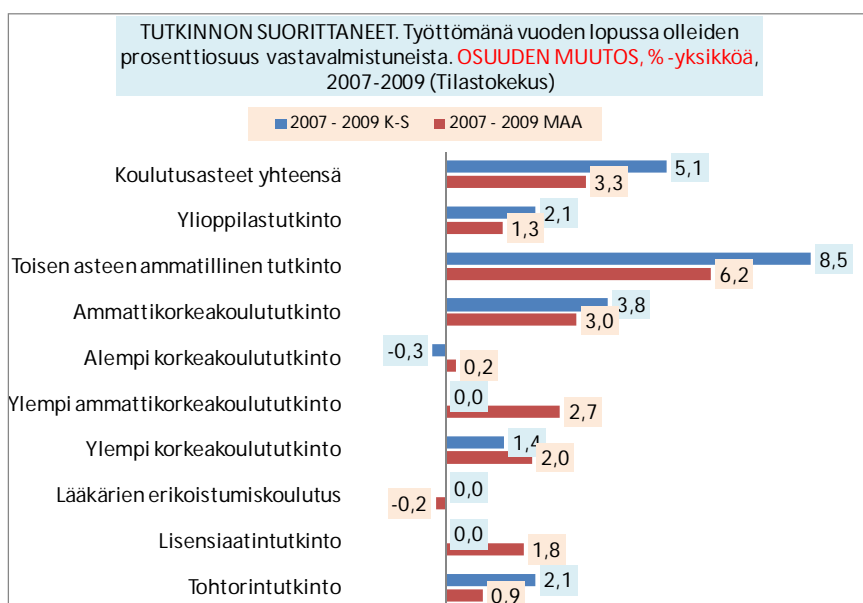
Tiedoista näkyy selvästi työllisyystilanteen heikkeneminen ja työttömyyden kasvu. Ylimmällä rivillä ovat kaikki tutkinnon suorittaneet yhteensä. Työllisten osuus laski Kaakkois-Suomessa vuoden 2007 lopun 67,6 %:sta vuoden 2009 62 %:iin. Samalla työttömien osuus kasvoi 7,6 %:sta 12,8 %:iin. Työmarkkinoille sijoittuminen on Kaakkois-Suomessa maan keskiarvoa työläämpää. Työllistyminen heikkeni taantumaan mentäessä Kaakkois-Suomessa enemmän kuin maassa keskimäärin.

Verrattaessa korkeakoulututkinnon suorittaneita esimerkiksi toisen asteen tutkinnon suorittaneisiin, erot ovat selvät korkeakoulutettujen hyväksi. Toisen asteen tutkinnon äskettäin suorittaneista oli vuoden 2009 lopussa työttömänä viidennes. Nousu vuoden 2007 tilanteesta (11,2 %:n työttömyydestä) on suuri. Myös työllisten osuus laski taantumaan siirryttäessä ja oli vuonna 2009 taulukon tutkintoryhmien matalin, jos ylioppilastutkintoa ei lasketa mukaan. Voikin sanoa, että sekä Kaakkois-Suomessa että koko maassa taantumaan siirtyminen näkyy selvimmin juuri toisen asteen tutkinnon suorittaneiden työllisyyden heikkenemisenä.

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden tilanne on selvästi parempi, joskin ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työttömyys kasvoi tuntuvasti ja heidän tilanteensa on Kaakkois-Suomessa heikompi kuin maassa keskimäärin. Ylemmän korkeakoulututkinnon äskettäin suorittaneista oli vuoden 2009 lopussa Kaakkois-Suomessa työttömänä 5,5 %, siis selvästi vähemmän kuin kaikista valmistuneista. Näiden tietojen perusteella taantuma ei näy tässä äskettäin valmistuneiden työttömyydessä kovin dramaattisesti, vaikka työttömien osuus hieman kasvoikin ja työllisten osuus väheni. Työllisiä oli vuoden 2009 lopussa edelleen 87 % valmistuneista, siis varsin suuri luku.

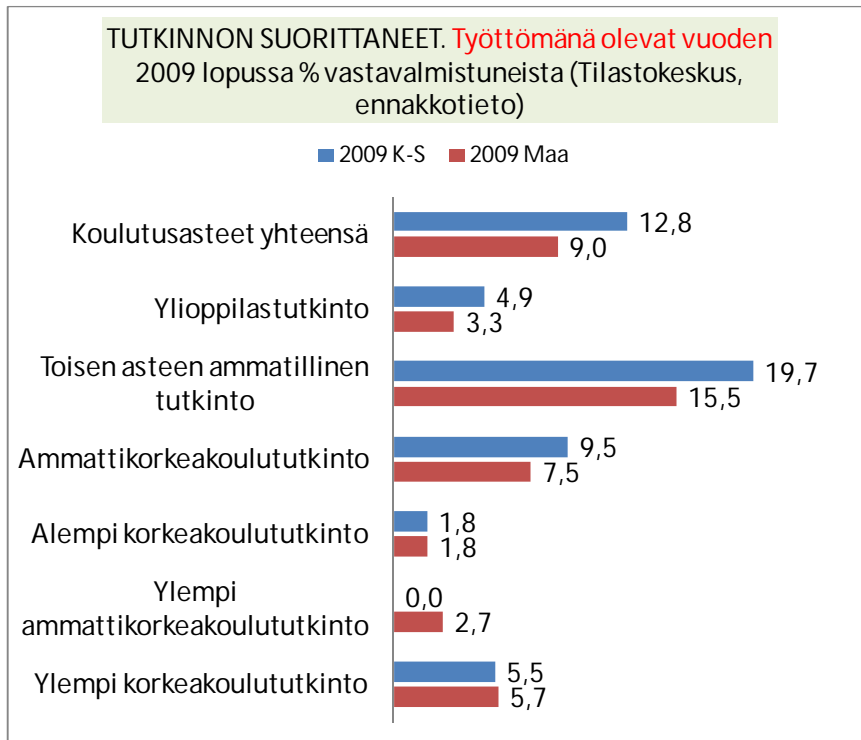
On huomattava, että tämä tarkastelu ajoittuu taantumaan vajoamisen vaiheeseen. Tietoa vuoden 2009 jälkeen tapahtuneesta ei tätä kirjoitettaessa ole, ts. luvuista ei nähdä mitä sijoittumiselle on tapahtunut kun taantumasta syvin vaihe on ohitettu.

Seuraava kuva näyttää miten työttömänä olevien prosenttiosuus vastavalmistuneista muuttui vuodesta 2007 vuoteen 2009. Kuvassa vertaillaan koko maan keskiarvoa ja Kaakkois-Suomea keskenään.

Työttömäksi jääneiden osuus valmistuneista lisääntyi lähes poikkeuksetta kaikissa tutkintoryhmissä. Työttömyyden kasvu oli Kaakkois-Suomessa erityisesti toisen asteen tutkinnoissa suurempi kuin maassa keskimäärin. Sen sijaan korkeakoulututkinnoissa Kaakkois-Suomi menestyi tässä työttömien osuuden muutoksessa maan keskiarvoa paremmin.

On kuitenkin järkevää verrattuna paitsi työttömien osuuden muutosta myös itse työttömien osuutta valmistuneista, mikä kertoo vastavalmistuneiden työttömyyden suhteellisesta tasosta ja työmarkkinoille sijoitumisesta. Seuraava kuva esittelee tätä.

Kuva osoittaa, että vastavalmistuneiden suhteellinen työttömyys on Kaakkois-Suomessa maan keskiarvoa korkeampi mm. toisella asteella ja ammattikorkeakoulututkinnoissa. Sen sijaan ylemmässä korkeakoulututkinnoissa työttömien osuus jäi hieman keskiarvon alle. Kuva vahvistaa myös sen, että taloustaantuma toi vaikeuksia erityisesti toisen asteen tutkintolaisille. Ero korkeakoulutettujen vastavalmistuneiden asteisiin on selvä.

Edellä olemme käsitelleet vastavalmistuneiden työttömyyden piirteitä. Esitämme vielä koko maata koskevan kuvan Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaisista työttömyysasteista tutkinnoittain eriteltynä. Tässä ovat mukana siis muutkin kuin vastavalmistuneet työttömät. Kuvassa on aikasarja vuosilta 2006–2010. Alueellista tietoa ei ole käytettävissä. On myös tarpeellista huomata, että työvoimatutkimuksessa työttömyys määritellään hieman eri tavalla kuin työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastossa (ks. eroista Tilastokeskuksen verkkokoulu <http://tilastokeskus.fi/tup/verkkokoulu/data/tvt/04/index.html>).

Työttömyysasteet % (Tilastokeskus, työvoimatutkimus)						
	KOKO MAA	2006	2007	2008	2009	2010
	Koulutusaste					
Sukupuolet yhteensä	Yhteensä	7,7	6,9	6,4	8,2	8,4
	Keskiasteen koulutus (3)	8,1	7,1	6,5	9,3	9
	Alin korkea-aste (5)	4,0	3,9	3,3	3,8	4,4
	Alempi korkeakouluaste (6)	4,6	4,1	3,9	5,2	5,8
	Ylempi korkeakoulu- tai tutkijakoulutusaste (7,8)	3,1	3,2	3,2	3,8	3,6
	Ei perusasteen jälkeistä koulutusta tai koulutusaste tuntematon	13,6	12,3	11,9	14	15,5
Miehet	Yhteensä	7,4	6,5	6,1	8,9	9,1
	Keskiasteen koulutus (3)	7,5	6,4	5,9	9,9	9,7
	Alin korkea-aste (5)	3,7	3,6	2,9	4,8	5,5
	Alempi korkeakouluaste (6)	4,2	4,1	3,2	4,8	5,9
	Ylempi korkeakoulu- tai tutkijakoulutusaste (7,8)	2,4	2,7	3	3,2	3,3
	Ei perusasteen jälkeistä koulutusta tai koulutusaste tuntematon	12,5	11,4	11	13,7	14,9
Naiset	Yhteensä	8,1	7,2	6,7	7,6	7,6
	Keskiasteen koulutus (3)	8,9	7,9	7,1	8,5	8,2
	Alin korkea-aste (5)	4,2	4	3,6	3,3	3,8
	Alempi korkeakouluaste (6)	4,9	4,2	4,6	5,6	5,7
	Ylempi korkeakoulu- tai tutkijakoulutusaste (7,8)	3,7	3,7	3,4	4,4	3,8
	Ei perusasteen jälkeistä koulutusta tai koulutusaste tuntematon	15,1	13,4	13,3	14,4	16,3

Taantumaan siirtymisen tuomaa muutosta voi arvioida vertaamalla vuoden 2008 lukuja vuoden 2010 lukuihin. Keskiasteen tutkinnon omaavien työttömyysasteet ovat korkeakoulutettujen asteita korkeammat ja kasvu vuodesta 2008 vuoteen 2009 oli jyrkkä, varsinkin ryhmän miehillä. Vuonna 2010 työttömyysaste sen sijaan jo hieman laski. Myös alemman korkeakouluasteen työttömyys kasvoi tuntuvasti taantumaan mentäessä. Päinvastoin kuin keskiasteella, kasvu jatkui myös vuonna 2010. Ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden työttömyysasteet ovat verrattain matalat, naisilla hieman korkeammat kuin miehillä. Kaikkein heikoin tilanne on kuitenkin ammatillista koulutusta vailla olevilla, joiden tilanne on heikentynyt selvästi myös vuonna 2010.

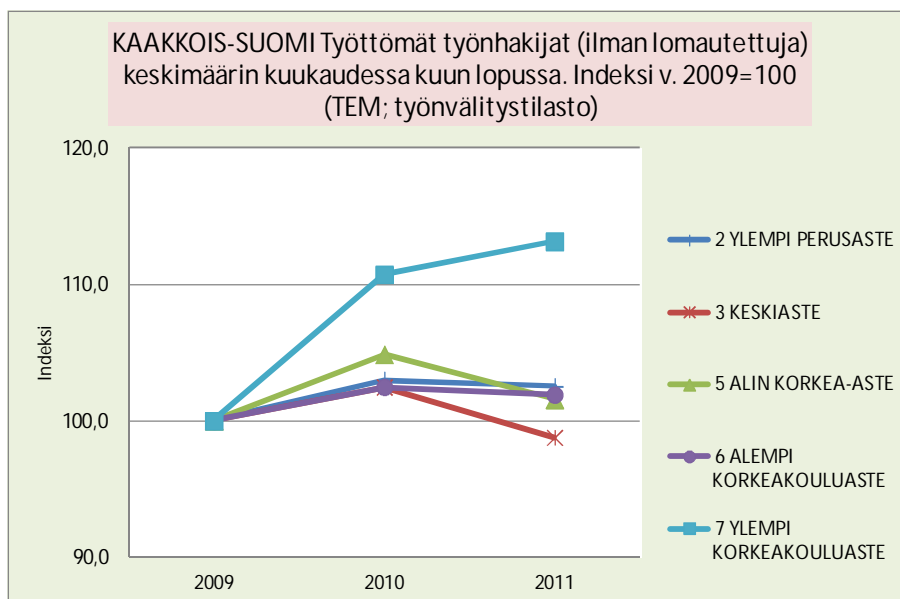
Kuvasta on pääteltävissä myös se tunnettu asia, että miehet työskentelevät naisia useammin suhdanneherkillä toimialoilla, joissa työllisyys ja työttömyys heilahtelevat enemmän kuin esim. julkisissa tai joissakin muissa palveluissa, joissa työskentelee paljon naisia. Taantumassa erityisesti teollisuus käytti runsaasti lomautuksia ja muita työvoiman vähennyskeinoja, joista osa oli tilapäisiä. Mm. julkinen sektori – joka työllistää runsaasti korkeakoulutettuja – ei turvautunut lomautuksiin samassa määrin. Korkeakoulutettujen työttömyyttä ovatkin saattaneet kasvattaa suorien irtisanomisten ja lomautusten rinnalla erityisesti aiempaa varovaisempi uuden työvoiman rekrytointi, joka on jatkunut taantumana pahimman vaiheen väistyttyäkin.

4 Mitä korkeakoulutettujen työttömyydelle on tapahtunut vuoden 2011 alun jälkeen?

Aiemmissa luvuissa olemme esitelleet korkeakoulutettujen työttömyyden kehitystä ennen ja jälkeen vuonna 2008 voimistunutta taloustaantumaa eli helmikuusta 2008 helmikuuhun 2011 ulottuneen jakson aikana. Tässä luvussa arvioidaan onko tilanne muuttunut vuoden 2012 alkupuolelle mentäessä vai ovatko jo vuoden 2011 alussa havaitut kehityskulut jatkuneet sellaisenaan. Kaakkois-Suomen työttömyyden muutoksia on tarkasteltu myös vuoden 2011 Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden katsauksessa (Melolinna 2012).

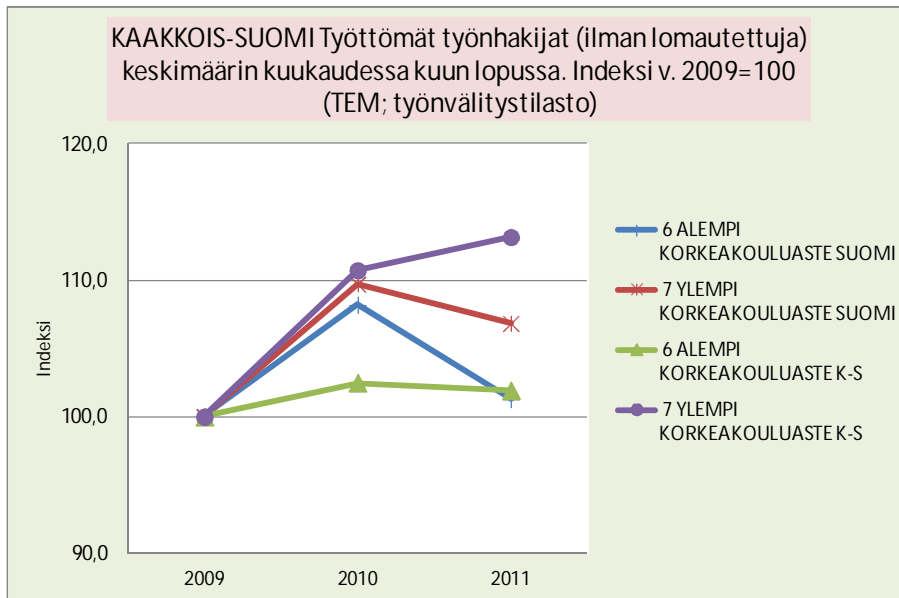
4.1 Korkeakoulutettujen työttömyyden muutos Kaakkois-Suomessa ja vertailu koko maahan

Ensimmäinen kuva esittelee pääkoulutusasteiden mukaiset Kaakkois-Suomen työttömien työnhakijoiden määrät vuosikeskiarvoina (luvut ovat kunkin kuukauden lopun lukuja, joista on laskettu vuosikeskiarvo). Tässä ovat mukana kolmen vuoden tiedot: 2009–2011. Työttömien luvussa eivät ole mukana lomautetut. Muutoksen havainnollistamiseksi luvut on esitetty indeksinä ja vuotta 2009 merkitään 100:lla.

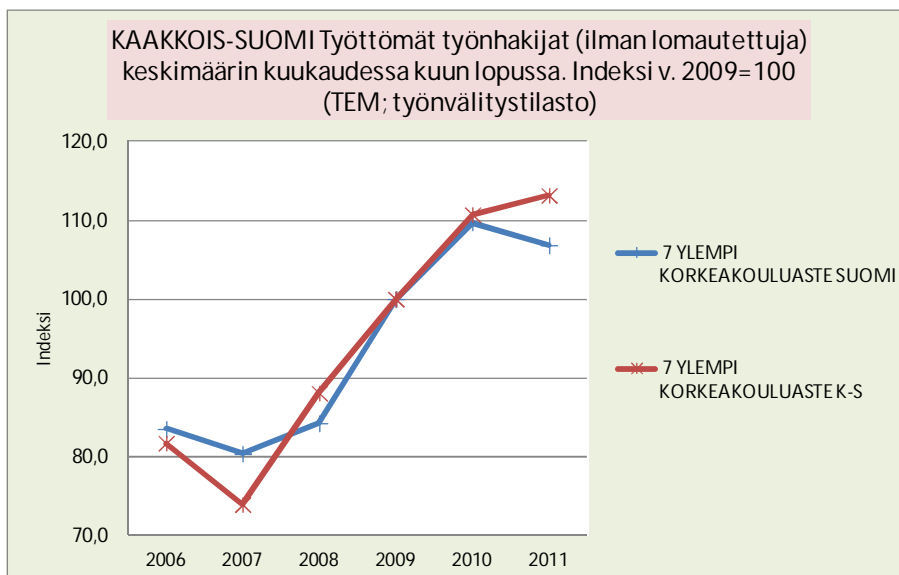
Vuodesta 2009 vuoteen 2010 kaikkien koulutusasteiden työttömien määrä kasvoi, nopeimmin ylemmän korkeakouluasteen. Vuodesta 2010 vuoteen 2011 määrät laskivat kaikissa muissa ryhmissä paitsi ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneissa. Nopeinta – joskaan ei niissäkään kovin mittavaa – työttömyyden vähennys oli keskiasteen ja alimman korkea-asteen ryhmissä. Ylemmän korkeakoulututkinnon muita ryhmiä heikompi kehitys näkyy selvästi. Jos arvioidaan, että taantuma hellitti jo vuosien 2010 ja 2011 aikana, kehitys ei pystynyt kääntämään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyyttä laskuun.

Seuraava kuva pyrkii paljastamaan onko Kaakkois-Suomen ja koko maan korkeakoulutettujen keskiarvokehityksen välillä oleellista eroa. Kuvassa ovat mukana alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet.

Kehityksessä on eroa. Vuonna 2010 ylemmän korkeakouluasteen työttömyys kasvoi Kaakkois-Suomessa ja koko maassa kymmenisen prosenttia. Vuonna 2011 maan keskiarvo kääntyi laskuun, mutta Kaakkois-Suomessa työttömien määrä kasvoi edelleen. Toinen kiinnostava piirre on se, että alemman korkeakouluasteen työttömyys kasvoi Kaakkois-Suomessa vain vähän vuoden 2010 aikana, vähemmän kuin maassa keskimäärin. Vuonna 2011 maan luku putosi lähes vuoden 2009 tasolle. Kuva kertoo myös sen, että aikajakson 2009–2011 aikana työttömyys paheni ylemmällä korkeakouluasteella enemmän kuin alemmalla.

Seuraavassakin kuvassa verrataan Kaakkois-Suomen ja koko maan keskiarvokehitystä toisiinsa. Kuvassa on ylemmän korkeakouluasteen työttömyyden kehitys hieman pidemmältä, viiden vuoden aikajaksolta.

On muistettava, että kuva kertoo muutoksesta, ei työttömyyden suhteellisesta tasosta. Tärkein johtopäätös on, että taantuma kasvatti Kaakkois-Suomessa ryhmän työttömyyttä hieman voimakkaammin kuin maassa keskimäärin. Merkittävää on myös aiemmassa kuvassa näkynyt vuoden 2011 kehitys: kun koko maan ylemmän korkeakouluasteen työttömyys alkoi jo laskea, Kaakkois-Suomessa nousu jatkui.

4.2 Työttömyyden muutoksen piirteitä Kaakkois-Suomessa ja sen osa-alueilla vuonna 2011

4.2.1 Työttömyyden muutos koulutusasteittain, seutukunnittain

Ensimmäinen tämän luvun taulukko esittelee miten eri koulutusasteen suorittaneiden työttömien työnhakijoiden määrä on muuttunut vuoden 2011 aikana. Muutos on laskettu vertaamalla vuoden 2010 ja 2011 joulukuun lopun työttömyyslukuja toisiinsa. Kun vertailussa ovat vuoden samat kuukaudet, saadaan merkittävin kausivaihtelu suljetuksi pois. Luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut. Lukuja tulkittaessa on huomattava, että tässä on kyse pelkästään joulukuun luvuista, kun edellä olevan luvun vuositasoissa kuvissa oli kyse koko vuoden keskiarvoista. Myös se, onko mukana lomautettuja vai ei, vaikuttaa työttömien määrään.

Työttömänä olevien työnhakijoiden määrän muutos joulukuu 2010 - joulukuu 2011, % , koulutusasteen mukaan (TEM, työnvälitystilasto)						
	Seutukunnat, koko Kaakkois-Suomi ja koko maa					
	Kouvolan	Kotka - Hamina	Lappeenranta	Imatra	Kaakkois-Suomi	KOKO MAA
TYÖTTÖMÄT YHTEENSÄ	-2,8	2,9	-6,0	-6,0	-2,5	-5,2
ALEMPI PERUSASTE	-6,5	-4,4	-10,9	-10,4	-7,8	-10,0
YLEMPI PERUSASTE	-2,3	9,1	-2,1	-4,3	1,1	-4,3
KESKIASTE	-2,5	1,7	-6,1	-9,5	-3,3	-6,0
ALIN KORKEA-ASTE	-3,9	-4,2	-10,6	2,9	-5,0	-7,4
ALEMPI KORKEAKOULUASTE	-8,0	5,6	-5,7	9,0	-1,3	-2,3
YLEMPI KORKEAKOULUASTE	-15,6	2,5	-18,4	7,5	-10,4	-0,9
TUTKIJAKOULUTUSASTE	-14,3		-28,6			6,4

Kaikkien työttömien määrä väheni Kaakkois-Suomessa koko vuoden 2011 ajan. Loppuvuotta kohti lasku hidastui. Joulukuussa 2011 työttömiä oli 2,5 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lasku jäi jälkeen koko maan keskimäärästä, joka oli 5,2 %. Ylemmän korkeakoulututkinnon omaavien työnhakijoiden työttömyys väheni joulukuusta joulukuuhun yli 10 prosenttia, mutta alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden vain 1,3 %, eli vähemmän kuin kokonaistyöttömyyden lasku. Ylemmän korkeakouluasteen työttömyyden vähenys on ristiriitainen edellä esitettyyn vuosikeskiarvomutokseen nähden. Eroa selittää laskentaperuste: muutos ei jakaudu vuoden kaikille kuukausille tasaisesti. Kaakkois-Suomessa oli selvä työttömyyden piikki verrattuna koko maan kehitykseen nimenomaan vuodenvaihteessa 2010. Tällöin muutos vuoden 2011 lopun tilanteeseen osoittaa laskua, vaikka vuoden keskiarvokehityksessä on nouseva suunta.

Seutukuntien välillä on eroja. Paras kehitys on Lappeenrannan seutukunnassa, jossa erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys laski. Myös Kouvolan seutukunnassa korkeakoulutettujen työttömyys väheni selvästi. Imatran seutukunnassa korkeakoulutettujen työttömyys sen sijaan kasvoi, mutta keski- ja perusasteen työttömyys laski. Kotkan–Haminan seudulla kokonaistyöttömyys kääntyi kasvuun vuoden 2011 aikana. Samoin kävi sekä alemman että ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneille.

Verrattuna koko maan kehitykseen, Kaakkois-Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden tilanne on vuoden 2011 aikana kehittynyt paremmin kuin maassa keskimäärin Lappeenrannan ja Kouvolan seutujen kehityksen ansioista. Kotkan–Haminan ja Imatran seutukunnissa kehitys on ollut heikompi.

4.2.2 Vastavalmistuneiden työttömyys

On joitakin viitteitä siitä, että työmarkkinoille opiskeluista astuvat henkilöt voivat joutua odottamaan sopivan työpaikan löytymistä pidempään kuin vielä vuosi sitten. Seuraava taulukko näyttää miten vastavalmistuneiden, työttömänä olevien työnhakijoiden määrä on muuttunut joulukuun 2010 lopusta joulukuun 2011 loppuun. Henkilö lasketaan vastavalmistuneeksi, jos tutkinnon suorittamisesta on kulunut korkeintaan yksi vuosi. Luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut.

Työttömänä olevien VASTAVALMISTUNEIDEN työnhakijoiden määrän muutos joulukuun 2010 - joulukuun 2011, % , koulutusasteen mukaan (TEM, työnvälitystilasto)						
	Seutukunnat, koko Kaakkois-Suomi ja koko maa					
	Kotka - Kouvola	Lappeen Hamina	Lappeen ranta	Imatra	Kaakkois- Suomi	KOKO MAA
TYÖTTÖMÄT YHTEENSÄ	21,5	28,7	4,3	15,0	16,6	3,9
ALEMPI PERUSASTE						-36,7
YLEMPI PERUSASTE	20,0	28,6	33,3			-11,8
KESKIASTE	30,8	42,3	21,5	28,9	30,9	9,5
ALIN KORKEA-ASTE		-14,3				72,3
ALEMPI KORKEAKOULUASTE	-16,7	7,7	-2,5	75,0	3,5	-6,1
YLEMPI KORKEAKOULUASTE	-33,3	-30,0	-70,7			-12,6
TUTKIJAKOULUTUSASTE						-27,7

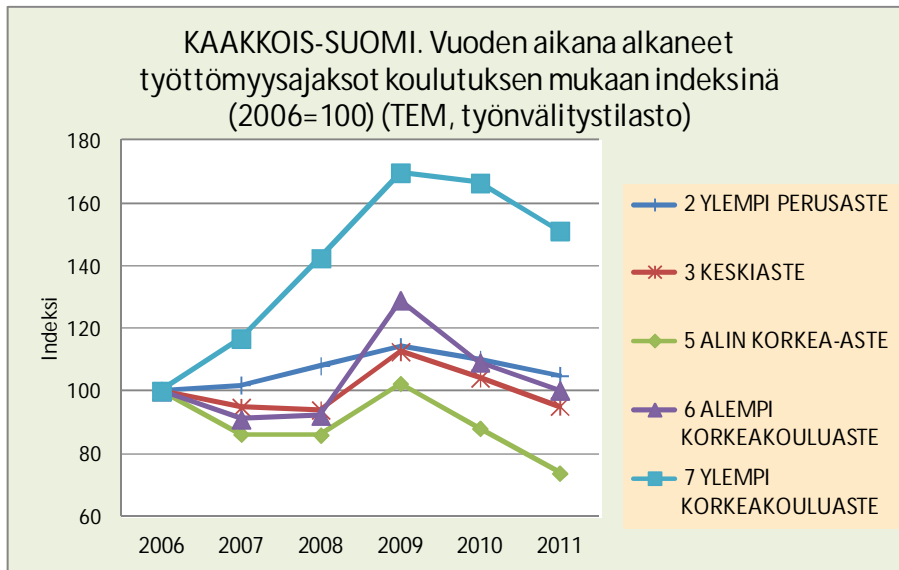
Opiskeluista valmistuneiden työnhakijoiden työttömyys on kaikki koulutusasteet yhteen laskien (ylin rivi) lisääntynyt selvästi. Kasvu on Kaakkois-Suomessa (+ 16,6 %) tuntuvasti suurempi kuin maassa keskimäärin (+ 3,9). Vastavalmistuneiden työttömyys on siten muuttunut päinvastaiseen suuntaan kuin kokonaistyöttömyys, joka on samalla aikajaksolla vähentynyt. Työttömyyden kasvu syntyy erityisesti keskiasteen tutkinnon suorittaneista. Heidän määränsä on lisääntynyt kaikissa Kaakkois-Suomen seutukunnissa, keskimäärin lähes kolmanneksen. Korkeakoulutettujen tilanne näyttää paremmalta. Erityisesti Lappeenrannan ja Kouvolan seuduilla määrät ovat vähentyneet, ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrät erityisesti Kotkan–Haminan alueella ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden vastavalmistuneiden tilanne parani. Muutosta voi osittain selittää edellä todettu työttömyyden kohouma vuodenvaihteessa 2010.

Taulukko osoittaisi, että vastavalmistuneiden työmarkkinoille sijoittuminen on vaikeutunut erikoisesti keskiasteella, mutta parantunut korkeakoulututkinnon suorittaneilla. Markkinoille sijoittumista on kuitenkin hyvä pyrkiä selventämään myös joidenkin muiden tilastojen avulla. Yksi ilmaisun virta työttömyyteen. Kun virtaus työttömyyteen (työelämästä, oppilaitoksista, muualta työvoiman ulkopuolelta jne.) kasvaa, voidaan arvioida, että työttömyystilanne on vaikeutumassa (ceteris paribus) ja jos vähenee, paranemassa. Vastavasti jos virta pois työttömyydestä kasvaa, työllisyyden voidaan arvioida alueella kohentuneen.

4.2.3 Virta työttömyyteen: Alkaneet työttömyysjakso

Virtausta voidaan tarkastella alkaneiden työttömyysjaksojen määrillä tai kaikkien alkaneiden työnhakijoiden määrillä. Oletuksena siis on, että markkinoille sijoittuminen vaikeutuu, kun alkaneet työttömyysjaksot lisääntyvät. Jaksojen lisäys voi syntyä kahdella tapaa: joko aiempaa useampi henkilö aloittaa työnhaun tai myös niin, että sama henkilö aloittaa vuoden mittaan useamman työnhaun tai työttömyysjakson, ts. henkilö on esim. lyhyissä työsuhteissa ja tulee niiden päättyessä uudelleen työnhakijaksi.

Oheisessa kuvassa on vuositasoisia tietoja alkaneista työttömyysjaksoista koulutusasteen mukaan eriteltynä.

Työtä hakevien henkilöiden alkaneiden työttömyysjaksojen määrät ovat muuttuneet kuvan viiden vuoden jaksolla eri tavoin riippuen henkilön koulutusasteesta. Yleispiirre on se, että viimeisin taloustaantuma on kohottanut määriä kaikissa ryhmissä ja toisaalta määrät ovat kääntyneet laskuun vuodesta 2010. Vähiten ovat taantumaa ympärillä muuttuneet ylempään perusasteen ja keskiasteen suorittaneiden työnhakijoiden alkaneet työttömyysjaksot. Vuonna 2011 oltiin miltei samalla tasolla kuin ennen taantumaa vuosina 2007 ja 2008.

Ylemmän korkeakouluasteen muutos on suurin. Alkaneet työttömyysjaksot lisääntyivät Kaakkois-Suomessa nopeasti vuosina 2007, 2008 ja 2009, siis jo ennen taantumaa varsinaista käynnistymistä. Vuonna 2009 ryhmän työttömyysjaksoja käynnistyi noin 70 % enemmän kuin vuonna 2007. Kasvuero muihin koulutusasteisiin on selvä. Vuonna 2010 määrät alkoivat kuitenkin vähentyä ja vuonna 2011 lasku oli samaa luokkaa kuin monilla muilla koulutusasteilla. Alkaneiden määrät ovat kuitenkin edelleen selvästi korkeammat kuin ennen taantumaa, toisin kuin muissa koulutusasteissa.

4.2.4 Joidenkin tutkintoryhmien työttömyyden kehitys

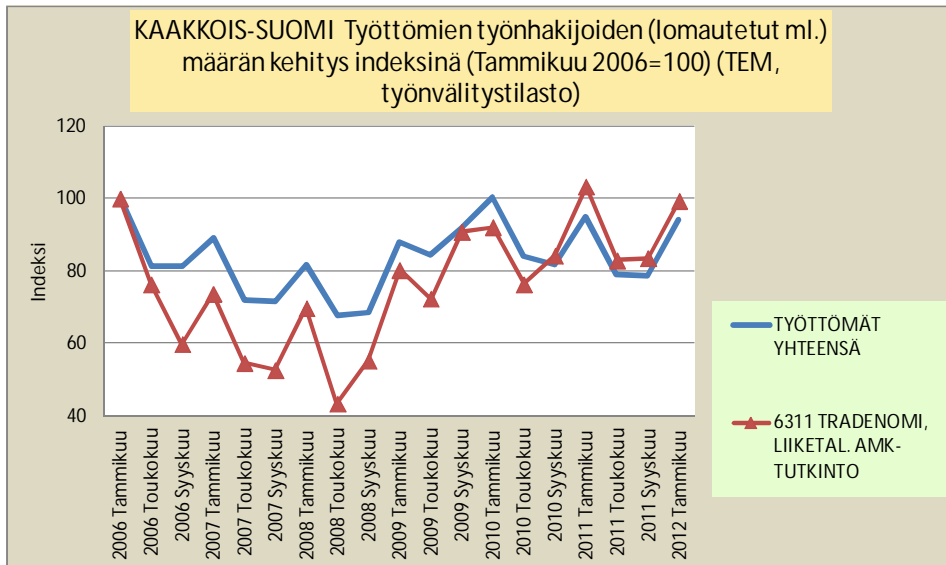
Miten työttömyys on kehittynyt tutkinnoittain vuoden 2011 aikana? Seuraavaan taulukkoon on koottu tietoja tutkinnoittain Kaakkois-Suomen alueelta. Tiedot ovat joulukuun 2010 ja 2011 lopusta, siis tässäkin yhden kuukauden poikkileikkaustilanteista. Tiedot on ryhmitelty taulukkoon niin, että ylimpänä ovat tutkinnot, joissa työttömien määrä on lisääntynyt, keskellä ne, joissa määrä on pysynyt ennallaan ja alimpana tutkinnot, joissa työttömien määrä on vähentynyt.

Kun taulukosta lasketaan yhteen ne tutkinnot, joissa työttömien määrä on lisääntynyt, kokonaislisäykseksi tulee 84 työtöntä henkilöä. Kun puolestaan lasketaan yhteen tutkinnot, joissa työttömien määrä on laskenut, vähennykseksi tulee 146 henkeä. Taulukon ryhmien työttömyys väheni siten vuoden 2011 aikana 62 hengen verran.

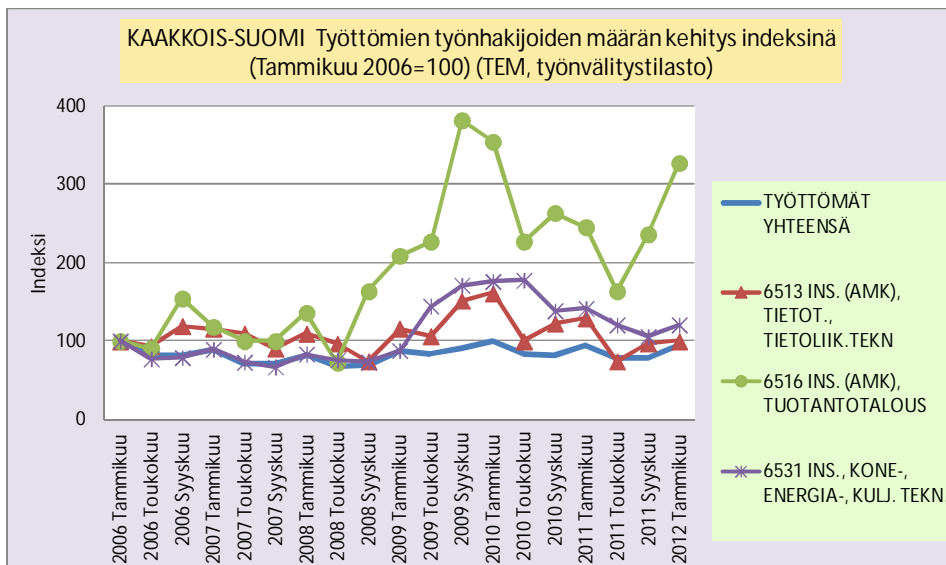
TEM, työnvälitystilasto	Työttömät yhteensä		
	2010 Joulukuu	2011 Joulukuu	Muutos, henkeä
KAAKKOIS-SUOMI			
6539 INS., MUU TEKNIikka	17	28	11
6516 INS. (AMK), TUOTANTOTALOUS	29	37	8
6216 MEDIANOMIN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	13	20	7
6131 LASTENTARHANOPETTAJA (1986-)	10	17	7
6712 SOSIAALIALAN AMK-TUTKINTO	18	23	5
6533 INS., TIETO-JA TIETOLIKENNETEKN.	17	21	4
7122 KASV.MAIST., KASV.KAND. (YL),KASV.T	8	12	4
7341 OIKEUST., LAINOP.KAND., YL. OIK.T.	5	9	4
6511 INS. (AMK), KONE-, EN-, KULJ.TEKN.	33	36	3
6625 METSÄTALOUSINSINÖÖRI	25	28	3
6515 INS. (AMK), RAKENN-, MAANMITT.TEKN.	12	15	3
7399 MUU KAUP., YHTEISK.T. K., YL. K.K.A	11	14	3
6281 DIPLOMIKIELENKÄÄNTÄJÄ (KIELI-INST.)	9	12	3
6613 METSÄTALOUSINSINÖÖRI (AMK)	15	17	2
7599 MUU TEKNIKAN KOUL., YL. KORKEAK.A.	12	14	2
6136 MUSIIKINOPETTAJA, AL. KORKEAK. ASTE	6	8	2
6132 PERUSKOULUN LUOKANOPETTAJA	5	7	2
6133 PERUSKOULUN AINEENOPETTAJA	5	7	2
7999 MUU KOUL., YLEMPI KORKEAKOULUASTE	33	34	1
7321 KAUPPAT.MAIST., KAUPPAT. KAND. (YL)	26	27	1
6213 KUVATAITEEN AMMATTIKORKEAKOULUTUTK.	23	24	1
7199 MUU KASV.TIET., OP.KOUL., YL KORK.K	12	13	1
6231 HUK, KIELITIEETEET	11	12	1
7513 DI, TIETO- JA TIETOLIKENNETEKN.	11	12	1
6217 HUM. ALAN JA KULTTUURIALAN AMK	7	8	1
7267 FM, FK, FILOSOFIA (HUM. ALA)	5	6	1
7329 MUU KAUPPATIET. KOUL., YL KORK.K.A.	5	6	1
6311 TRADENOMI, LIIKETAL. AMK-TUTKINTO	151	151	0
6999 MUU KOULUTUS, AL. KORKEAKOULUASTE	38	38	0
6514 INS. (AMK), PROSESSI-, MATER.TEKN.	25	25	0
6211 KÄSI-TAIDETEOLL., KONSERV. AMK-TUTK	24	24	0
7261 FM, FK, KIELITIEETEET	23	23	0
7121 KASV.MAIST., KASV.KAND.(YL), OP.K.	12	12	0
6824 LIIKENT., MEREN. KOUL., AL. KORK.A.	10	10	0
7264 FM, FK, KIRJALL, KULTT., KIELENTUTK	8	8	0
7331 VALTIOT. MAIST, KAND. (YLEMPI)	6	6	0
7229 MUU TAITEEN KOUL., YL. KORKEAK.ASTE	5	5	0
6513 INS. (AMK), TIETOT., TIETOLIIK.TEKN	38	37	-1
6599 MUU TEKN. KOUL., AL. KORKEAKOULUA.	13	12	-1
6519 INS. (AMK), MUU TEKNIikka	10	9	-1
7622 MAATAL-METSÄT. MAIST., KAND. (YL.)	7	6	-1
7427 FM, FK, BIOL., BIOKEM., YMPÄRISTÖT.	6	5	-1
7332 YHTEISKUNTAT. MAIST., KAND. (YL.)	19	17	-2
7512 DI, SÄHKÖ- JA AUTOMAATIOTEKNIikka	18	16	-2
7519 DI, MUU TEKNIikka	12	10	-2
7424 FM, FK, KEMIA	10	8	-2
6399 MUU KAUP., YHT.KUNTAT.K.,AL.K.K.A.	9	7	-2
6322 EKONOMI (ALEMPI)	20	17	-3
6139 MUU OPETT.KOUL., AL.KORKEAK.ASTE	19	16	-3
6534 INS., PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	40	36	-4
6512 INS. (AMK), SÄHKÖ-, AUTOM.TEKN.	22	18	-4
7511 DI, KONE- JA ENERGIATEKNIikka	41	35	-6
6811 MATK-RAV-TAL.ALAN AMK-TUTKINTO	24	18	-6
6391 SOSIONOMIK.,MUU YHT.KUNN.TOIMIH.K.	18	12	-6
7262 FM, FK, KÄÄNTÄMINEN JA TULKKAUS	18	12	-6
7322 EKONOMI (YLEMPI)	25	18	-7
7516 DI, TUOTANTOTALOUS	23	16	-7
6711 TERVEYDENHUOLLON AMK-TUTKINTO	41	31	-10
6535 INS., RAKENNUS- JA MAANMITTAUSTEKN.	51	39	-12
6531 INS., KONE-, ENERGIA-, KULJ. TEKN.	92	77	-15
7514 DI, PROSESSI- JA MATERIAALITEKN.	40	23	-17
6532 INS., SÄHKÖ-JA AUTOMAATIOTEKNIikka	50	25	-25

Sekä ylemmän että alemman korkeakoulututkinnon insinöörejä sijoittuu mielenkiintoisesti sekä vähenevän että kasvavan työttömyyden päähän, kuitenkin enemmän parantuneen tilanteen päähän. Tradenomi on työmarkkinoilla yleinen tutkinto. Heidän tilanteensa on pysynyt tässä laskelmassa ennallaan.

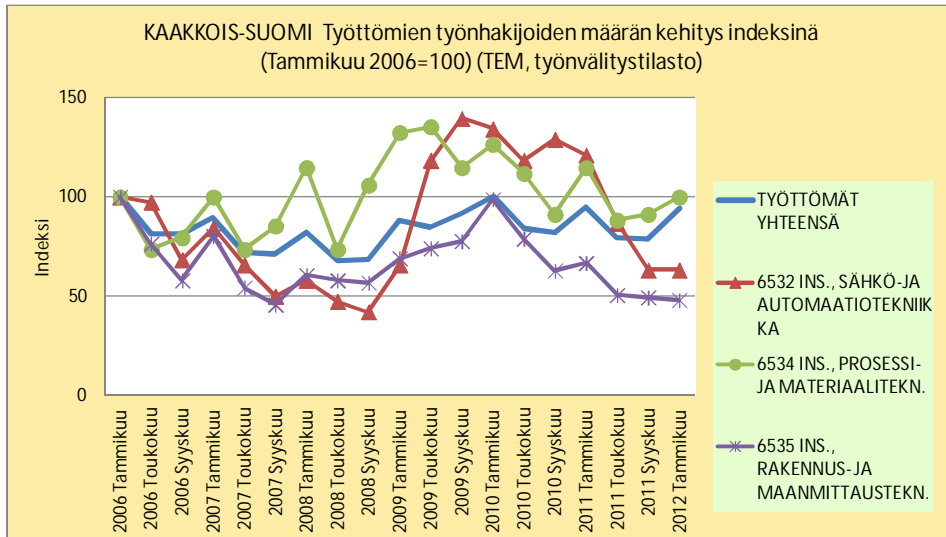
Seuraaviin kuviin olemme koonneet joidenkin tutkintojen Kaakkois-Suomen työttömien määrän kehityksen taantuman ympärillä ja verranneet sitä kokonaistyöttömyyden muutokseen. Luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut työnhakijat. Kuusi vuotta kattavat aikasarjat päättyvät vuoden 2012 tammikuuhun.

Ensimmäinen kuva esittelee tradenomien tilannetta. Tradenomien työttömyys aleni ennen taantumaa tuntu- vasti nopeammin kuin kokonaistyöttömyys, mutta taantumän väistyttyä vuoden 2010 syksystä lähtien kehi- tys on ollut hieman kokonaistyöttömyyttä heikompi.

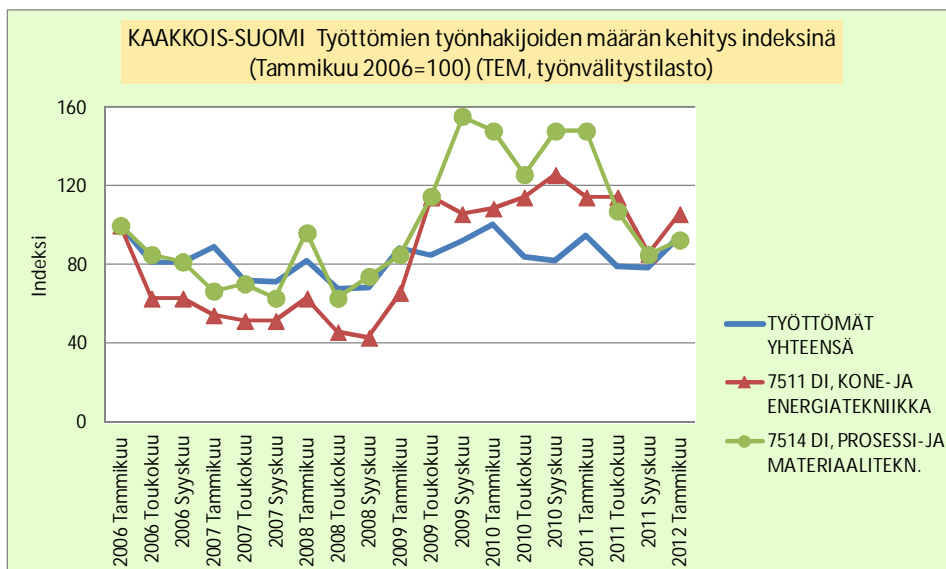

Toisessa kuvassa on kolme alemman korkeakouluasteen insinööritutkinnon ryhmää. Verrattuna kokonais- työttömyyden kehitykseen parhaiten ovat menestyneet tieto- ja tietoliikennetekniikan sekä kone-, energia- ja kuljetustekniikan insinöörit, joskin molempien ryhmien työttömien määrä kasvoi taantumän huipulla selvästi enemmän kuin kokonaistyöttömyys. Tietotekniikan insinöörien työttömyys on laskenut taantumän edeltä- neelle tasolla, mutta kone-, energia- ja kuljetustekniikan insinöörejä on työttömänä enemmän kuin ennen taantumän. Mittavin työttömyyden kasvu, joka on pysynyt edelleen korkealla, on tuotantotalouden insinöö- rien ryhmällä. On huomattava, että lukumääräisesti tämä joukko on melko pieni: tammikuussa 2012 alan työttömiä oli 36 henkeä, kuitenkin kolminkertainen määrä vuoden 2006 tammikuuhun verrattuna.

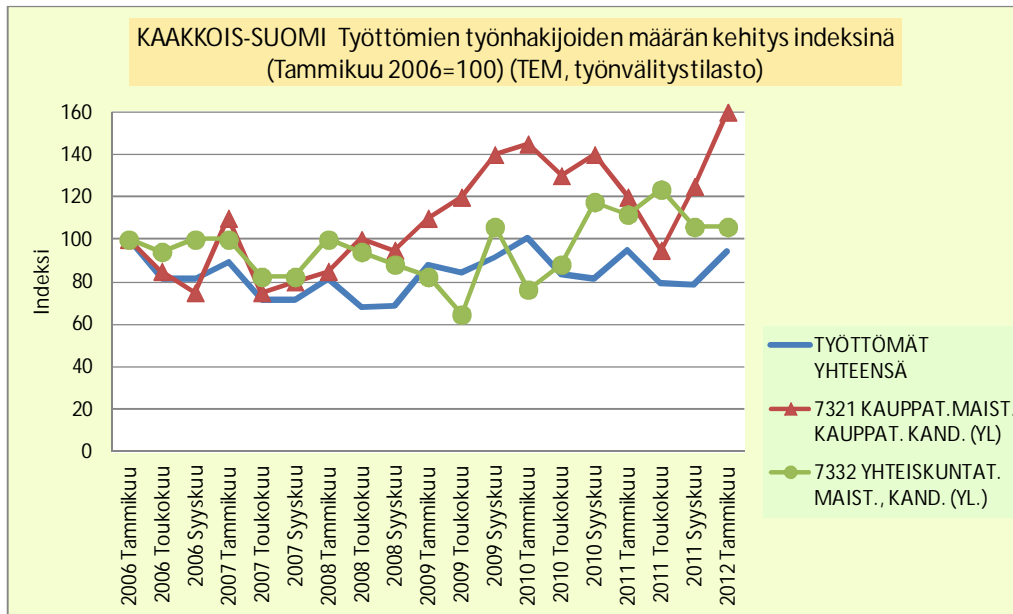

Kolmas kuva esittelee edelleen alemman korkeakouluasteen insinööritutkintoja. Kaikki kuvan kolme ryhmää ovat menestyneet kohtalaisen hyvin taantumassa. Parhain kehitys on rakennus- ja maanmittaustekniikan insinööreillä. Vaikka ryhmän työttömien määrä kasvoikin selvästi taantumassa, määrä alkoi nopeasti laskea ja oli tammikuussa 2012 vain puolet tammikuun 2010 määrästä.

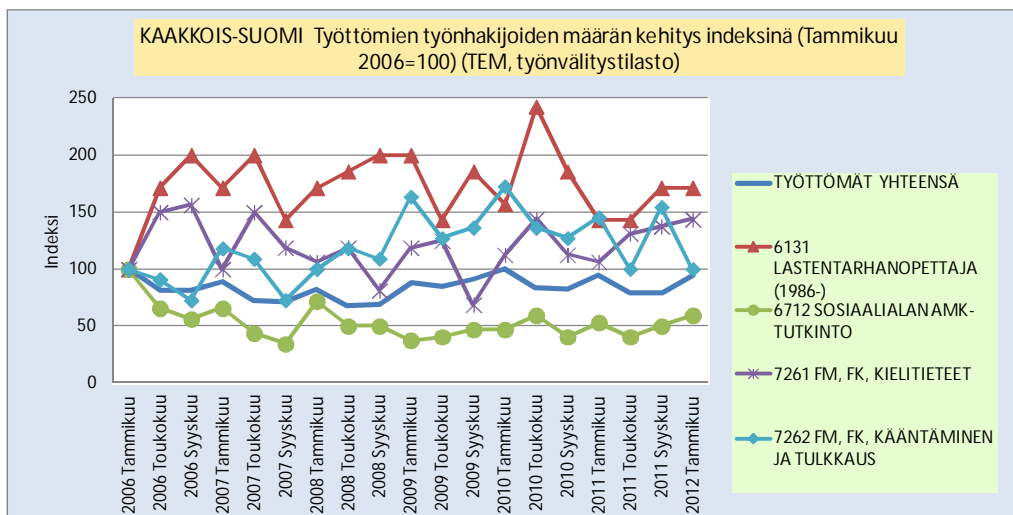
Sähkö- ja automaatiotekniikan insinöörien työttömyys kasvoi nopeasti taantumassa, mutta on vuoden 2011 aikana myös laskenut vauhdikkaasti ja määrä oli tammikuussa 2012 alemmalla tasolla kuin kaikkien työttömien määrä. Prosessi- ja materiaalitekniikan insinöörien tilanne on ryhmistä heikoin, mutta taantumaa jälkeen alan työttömien määrä on ollut laskusuunnassa ja lähes sama kuin kokonaistyöttömyyden kehitys.

Seuraavassa kuvassa on kaksi ylemmän korkeakoulututkinnon insinööriryhmää. Kone- ja energiatekniikan diplomi-insinöörien työttömyys laski selvästi vuosina 2006–2007, mutta nousi taantumassa lähtötasoa korkeammalle, josta on tullut hiljalleen alemmas ja on lähes lähtötilanteessa. Prosessi- ja materiaalitekniikan diplomi-insinöörien työttömyys kulki ennen taantumaa samaan suuntaan kuin kokonaistyöttömyys, nousi jyrkästi taantumassa, mutta palasi vuoden 2011 aikana uudelleen samalle tasolle kuin kokonaistyöttömyys ja hieman alle lähtötason.

Seuraavassa kuvassa on kaksi ylemmän korkeakouluasteen tutkintoa. Kauppatieteilijöiden työttömyys kasvoi taantumassa tuntuvasti ja on laskuvaiheen jälkeen kääntynyt monesta muusta ryhmästä poiketen uuteen kasvuun. Tammikuussa 2012 Kaakkois-Suomessa oli työttömänä 32 ryhmän työnhakijaa, kun taantumman alkuvaiheessa tammikuussa 2009 määrä oli 22. Yhteiskuntatieteilijöiden työttömyys on kehittynyt taysaisemmin. Ryhmän työttömien määrä on vähitellen kivunnut hieman korkeammalle tasolle kuin ennen taantumaa. Lukumäärältään ryhmä on pieni, alle 20 henkeä, joten jo muutaman henkilön tilanteen muuttuminen näkyy käyrän heilahteluna.

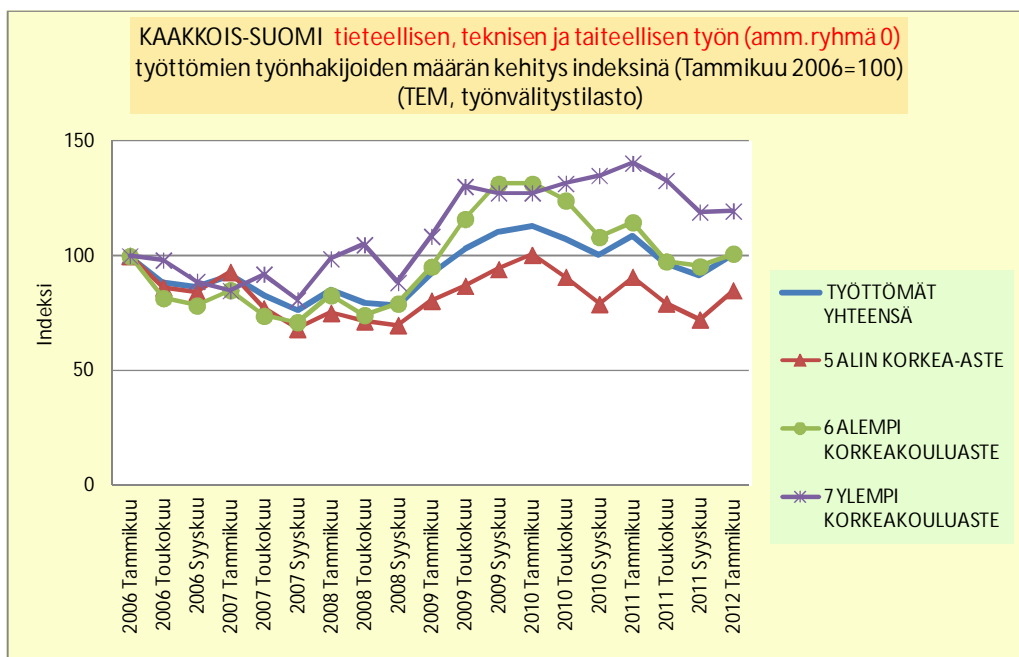

Viimeisessä tutkintoryhmäkuvassa on sekä alemman että ylemmän korkeakouluasteen tutkintoja. Kaikki ovat Kaakkois-Suomessa lukumäärältään pieniä, noin 15–20 hengen ryhmiä. Parhaiten on Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla menestynyt sosiaalialan amk-tutkinnon ryhmä. Taantuma ei näy lainkaan ryhmän työttömyydessä: työttömien määrä on pysytellyt samansuuruisena useita vuosia. Lastentarhanopettajien työttömyys on lisääntynyt lähtötilanteeseen verrattuna. Alan työttömyys alkoi kasvaa nopeasti jo vuoden 2006 aikana, siis jo ennen taantumaa. Sitten määrä on pysytellyt melko samansuuruisena tällä uudella korkeammalla tasolla.

Kielitieteiden ja kääntämisen ja tulkkauksen ryhmät ovat vaihdelleet melko satunnaisesti eikä niiden tilanne ole kovin olennaisesti muuttunut.

4.2.5 Korkea-asteen työttömät eri ammattiryhmissä

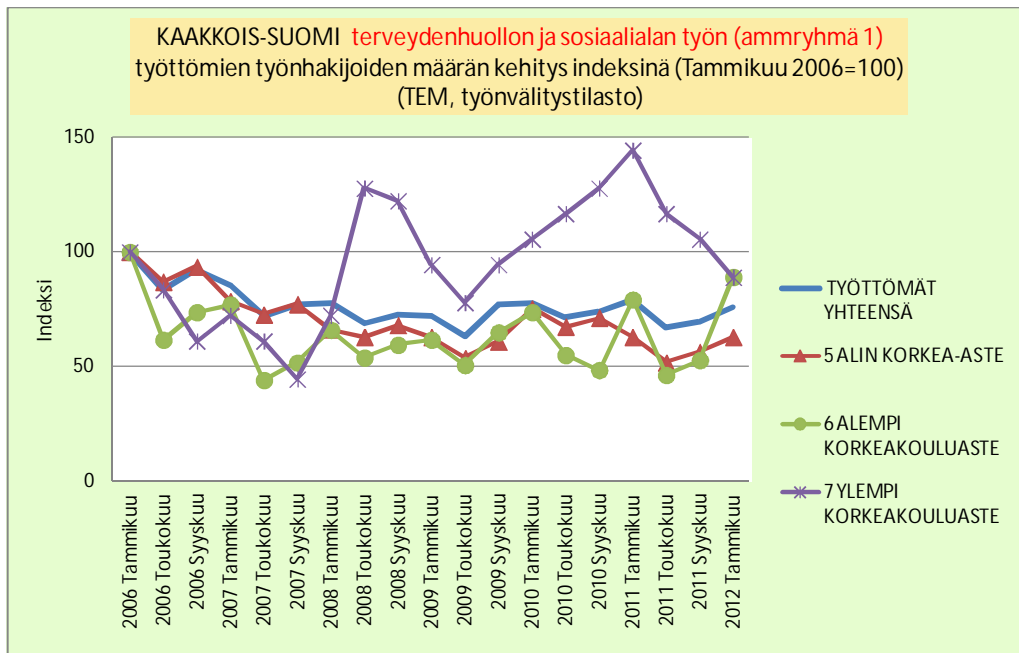
Tämän alaluvun kuvasarja esittelee ammattien pääryhmien työttömyyttä niin, että kuvassa verrataan ammattiryhmän korkea-asteen tutkintojen mukaisia työttömiä ammattiryhmän kaikkiin työttömiin (kuvien ”työttömät yhteensä” on siis ko. ammattiryhmän työttömien kokonaismäärä). Kuvista voi siten arvioida, poikkeaaako korkeakoulutettujen tilanteen kehitys koko ryhmän tilanteesta. Varsinaista ”työttömyyden tasoa” käyristä ei voi päätellä eli ryhmän työttömyyden suhteellista vaikeutta, pelkästään kehityskulun. Luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut.

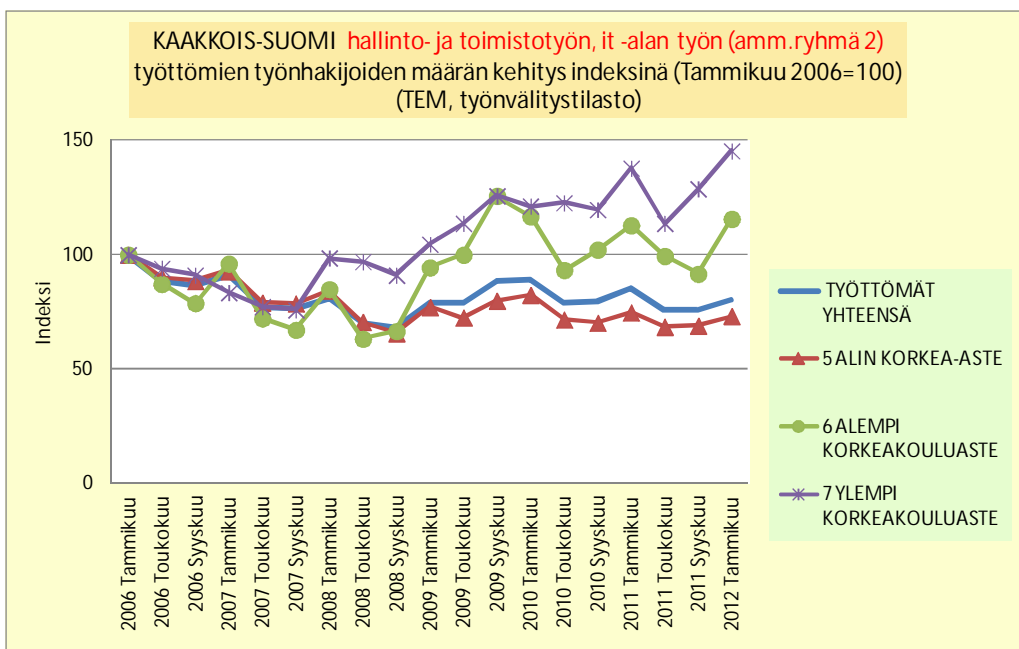
Ensimmäinen ammattien pääryhmä on tieteellisen, teknisen ja taiteellisen työn ryhmä. Tammikuussa 2012 tämän ammattiryhmän työttömiä työnhakijoita oli Kaakkois-Suomessa kaikkiaan 1673. Ammattialalla on varsin paljon korkeakoulutettuja: koulutusasteiden 5–7 työttömiä yhteensä 1116 eli valtaosa ryhmän kokonaismäärästä (alin korkea-aste 353 henkeä, alempi korkeakouluaste 494 ja ylempi 269 henkeä).

Verrattuna ryhmän kaikkiin työttömiin alin korkea-aste on menestynyt parhaiten. Ryhmän työttömien määrä kylläkin nousi taantumassa, mutta on sittemmin laskenut alan kokonaistyöttömyyden vauhtia. Alimman korkea-asteeseen kuuluu entisiä opistoasteen tutkintoja, mm. teknikot ja merkonomit.

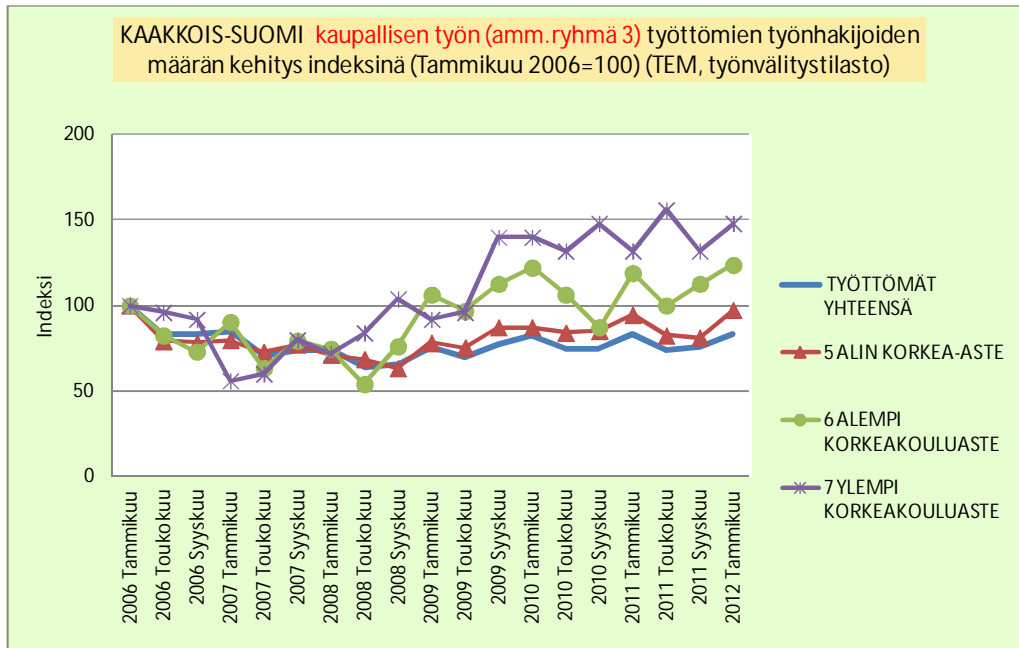
Alemman korkeakouluasteen käyrä noudattaa muutoin kokonaistyöttömyyden käyrää, mutta taantuman aikainen työttömyyden kasvu ylitti alan kokonaiskasvun. Ammattiryhmän heikoin tilanne on ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneilla: työttömien määrä on jäänyt muita korkeammalle tasolle.

Terveydenhuollon ja sosiaalityön ammattiryhmässä ei työskentele kovin paljon korkea-asteen tutkinnon suorittaneita: tammikuussa 2012 ryhmän 1158 työttömästä 193 oli korkea-asteen tutkinnon suorittaneita (alin 96, alempi 81 ja ylempi vain 16 henkeä). Ammattiryhmän työttömyyden kehityksessä ei näy taantuman tuomaa kasvua. Korkeakoulutetut ovat menestyneet alan kaikkiin työttömiin verrattuna hyvin. Poikkeuksena on ylempi korkeakoulututkinto, jonka työttömissä on ajoittaista kasvua. Vaikka määräluvut ovat pieniä, kehitys osoittaa muita ryhmiä heikompaa kehitystä. Alemman korkeakouluasteen henkilöiden työttömyys on kiinnostavasti kääntynyt kasvuun.

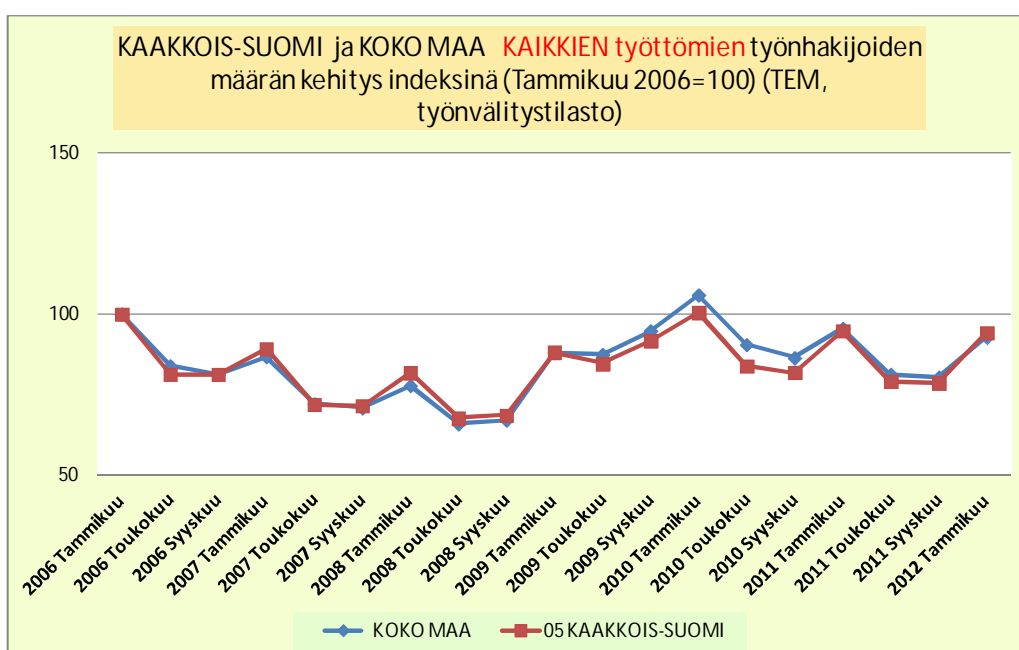
Myös ammattien pääryhmässä 2 (hallinto- ja toimistotyö, it-alan työ) alin korkea-aste on menestynyt muita ryhmiä paremmin. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys on ollut jo neljän vuoden ajan kasvusuunnassa. Ammattiryhmän työttömiä oli tammikuussa 2012 yhteensä 1753, joista alimman korkea-asteen 467, alemman 207 ja ylimmän 96.

Kaupallisen alan työttömiä oli tammikuussa 2012 yhteensä 1257 henkeä (183 alin korkea-aste, 78 alempi ja 37 ylempi). Tässäkin ammattiryhmässä alin korkea-aste on menestynyt parhaiten: ryhmän työttömyys noudattaa koko ammattiryhmän työttömyyden kehitystä. Koko ammattiryhmän työttömyys on noussut hieman taantumassa, mutta on pysynyt kaksi kuvan viimeistä vuotta melko ennallaan.

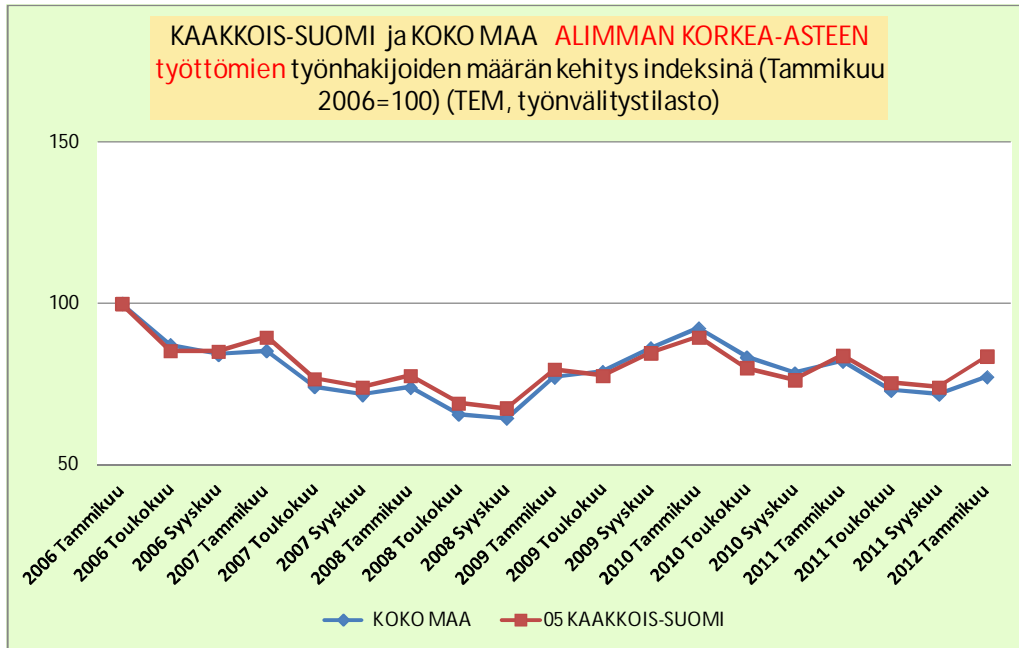
Tässäkin ammattiryhmässä alempi korkeakouluaste ja vielä selvemmin ylempi on menestynyt heikomin, mutta niidenkään työttömyys ei ole merkittävästi kasvanut kahden viime vuoden aikana, mutta ei ole hellittänytäkään.

Muissa ammattien pääryhmissä työskentelee niin vähän ylempään tai alemman korkeakoulututkinnon suorittaneita, että niistä emme esitä erittelyä. Sen sijaan vertaamme seuraavissa kuvissa Kaakkois-Suomen korkea-asteen tutkinnon työttömien määrän kehitystä koko maan vastaavaan kehitykseen. Aikajaksona on tässäkin kuuden vuoden jakso: tammikuu 2006 – tammikuu 2012. Ensimmäinen kuva esittelee kokonais-työttömyyden kehitystä. Luvuissa ovat mukana henkilökohtaisesti ilmoittautuneet lomautetut.

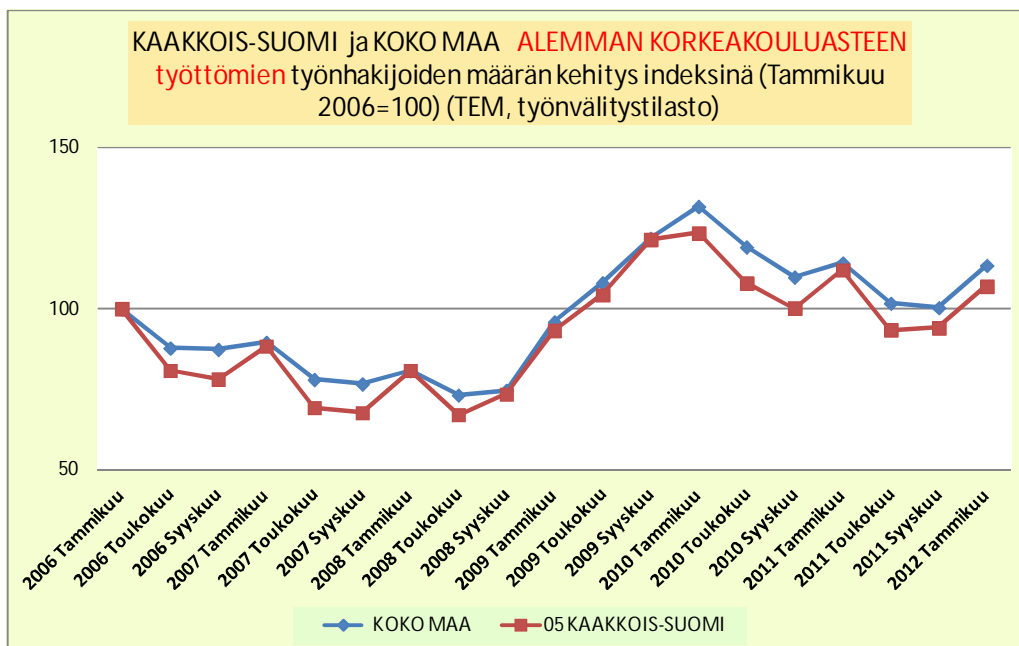

Käyrät ovat varsin yhteneväisiä tammikuulle 2009 eli taantumun alkuvaiheisiin saakka. Taantumassa Kaakkois-Suomen työttömyys kasvoi hieman loivemmin kuin maan keskiarvo, mutta toisaalta taantumän hellittäessä Kaakkois-Suomen kehitys on ollut hieman maan keskiarvoa huonompi.

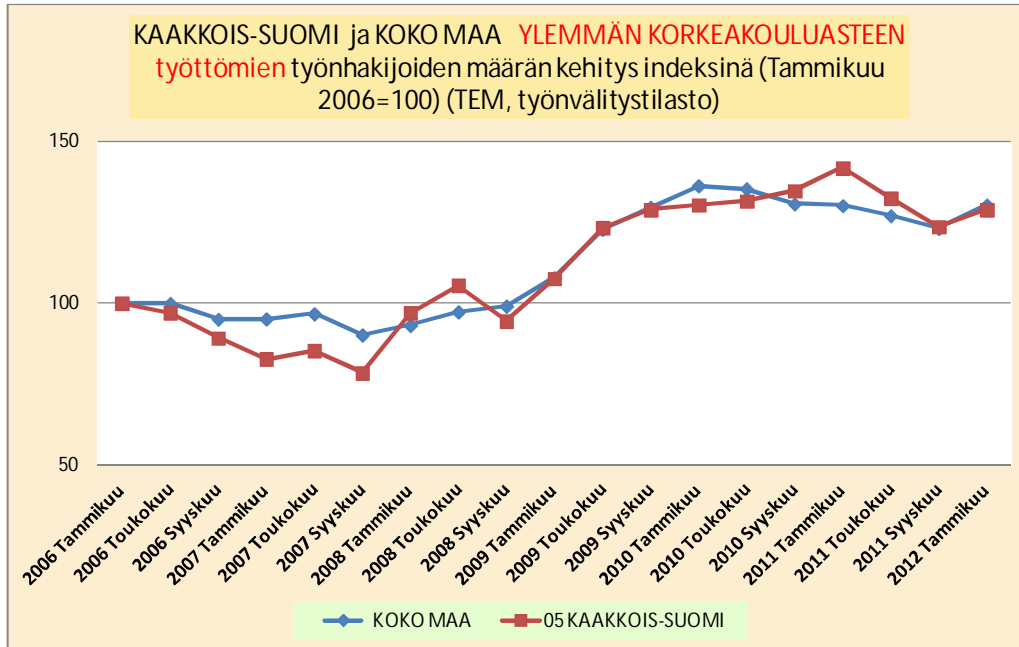
Seuraavassa kuvasarjassa verrataan korkeakouluasteiden työttömyyden kehitystä. Ensimmäisenä alin korkea-aste.

Alimman korkea-asteen työttömyys on kehittynyt kokonaistyöttömyyttä suotuisammin sekä Kaakkois-Suomessa että koko maassa. Taantuma nosti myös tämän ryhmän työttömyyttä, mutta ei kovin mittavasti. Kaakkois-Suomen käyrä on kehittynyt suhteessa koko maan kehitykseen samoin kuin kokonaistyöttömyys: taantumassa ryhmän työttömyys kasvoi hieman vähemmän kuin maan keskiarvo, mutta viimeisen vuoden kehitys on maan keskiarvoa heikompi. Ryhmässä on kaksi jo väistyneen koulutuksen mukaista pääammattiryhmää: merkonomit ja teknikot.

Alemman korkeakouluasteen työttömyyden kehitys poikkeaa jo selvästi kokonaistyöttömyyden kehityksestä. Taantuman aikainen työttömyyden kasvu oli tuntuva ja jyrkkä ja myös työttömyyden väheneminen suhdannehuipun jälkeen selvästi erottuva. Ryhmän työttömyys on kuitenkin jäänyt korkeammalle tasolle taantumaa edeltävään aikaan verrattuna. Kaakkois-Suomen kehitys on ollut jonkin verran maan keskiarvoa suotuisampi.

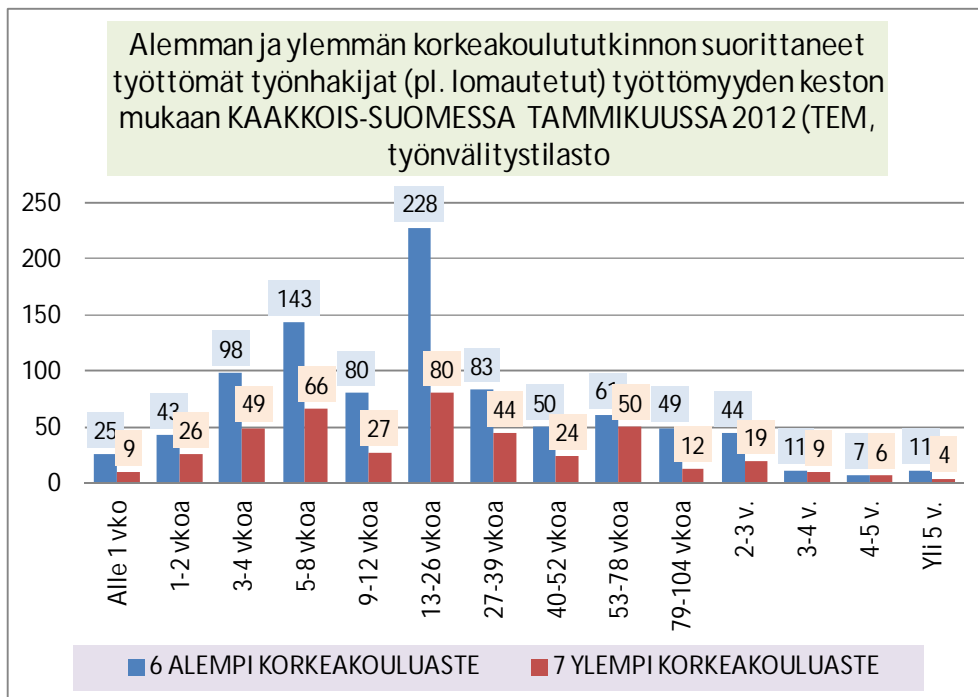

Ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden työttömien määrän kehitys on sekin erilainen kuin kokonaistyöttömyyden kehitys. Taantuma nosti ryhmän työttömyyttä selvästi, mutta alemmasta korkeakouluasteesta poiketen kohonneista luvuista ei ole laskeuduttu paljonkaan alemmaksi taantuman jälkeen. Vuosien 2010 ja 2011 kehitys on Kaakkois-Suomessa maan keskiarvosta poikkeava. Ryhmän työttömyys kasvoi Kaakkois-Suomessa vielä vuoden 2010 aikana kun maan keskiarvo alkoi jo laskea. Työttömyydessä näkyy selvä huippukohta vuodenvaihteessa 2010–2011, mikä selittää aiemmin esille nousutta työttömyyden laskua joulukuusta 2010 joulukuuhun 2011. Vuonna 2011 ryhmän työttömyys laski Kaakkois-Suomessa vauhdikkaammin kuin maassa keskimäärin. Vuoden 2012 tammikuussa sekä Kaakkois-Suomi että koko maa olivat päätyneet miltei samaan pisteeseen. Vuoden 2011 lopun kehitys voi enteillä työttömyyden kasvua vaikka mukana on normaalia kausivaihtelun tuomaa työttömyyden lisäystä.

4.2.6 Työttömyyden kesto

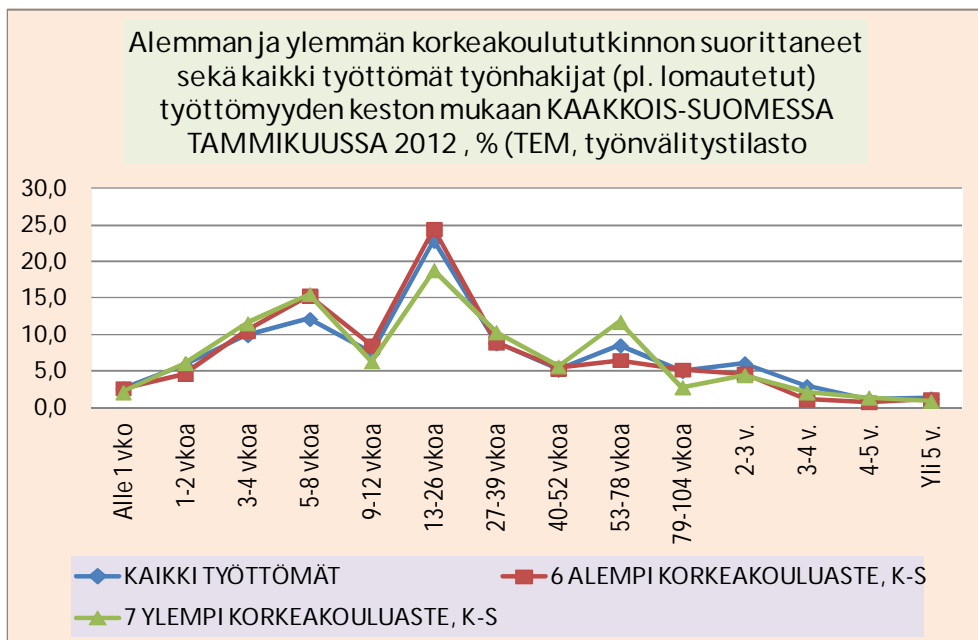
Edellinen kuvasarja näytti pelkästään työttömien määrän ajallisen vaihtelun, ei työttömyyden suhteellista vaikeutta. Yksi työttömyyden vaikeutta tai sitkeyttä ja sen yksilölle tuomaa haittaa heijastava mittari on työttömyyden kesto. Lyhytaikaista työttömyyttä pidetään yleensä nk. kitkatyöttömyytenä, jota syntyy kun vaihdetaan työpaikkaa tai ollaan juuri astumassa opiskelusta työelämään jne. Kun työttömyys ei kuitenkaan katkea nopeasti ja yksilöiden työttömyys pitkittyä, työttömyys muuttuu aiempaa selvemmin rakenneluonteiseksi – varsinkin jos taloussuhdanne ei selitä työttömyyden pitkittymistä.

Oheisessa kuvassa Kaakkois-Suomessa tammikuun 2012 lopussa työttömänä olleet alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt on ryhmitelty työttömyyden keston mukaisesti. Luvuissa eivät ole mukana lomautetut.

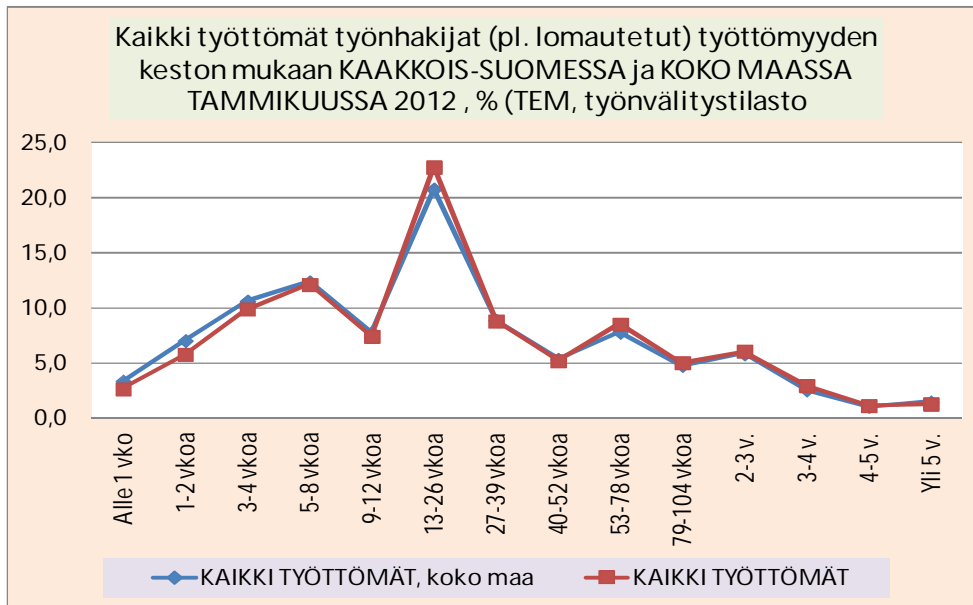

Vaikka työttömyyden kesto painottuu alle puoli vuotta kestäneisiin, kummankin koulutusasteen työttömiä on myös pitkittyneen työttömyyden ryhmissä. Yli vuoden työttömänä olleita oli alemman korkeakoulututkinnon suorittaneissa 183 henkeä ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneissa 100 henkeä.

Seuraava kuva vertaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyyden kestoa kaikkien Kaakkois-Suomen työttömien (lomautetut pl.) työttömyyden kesto.

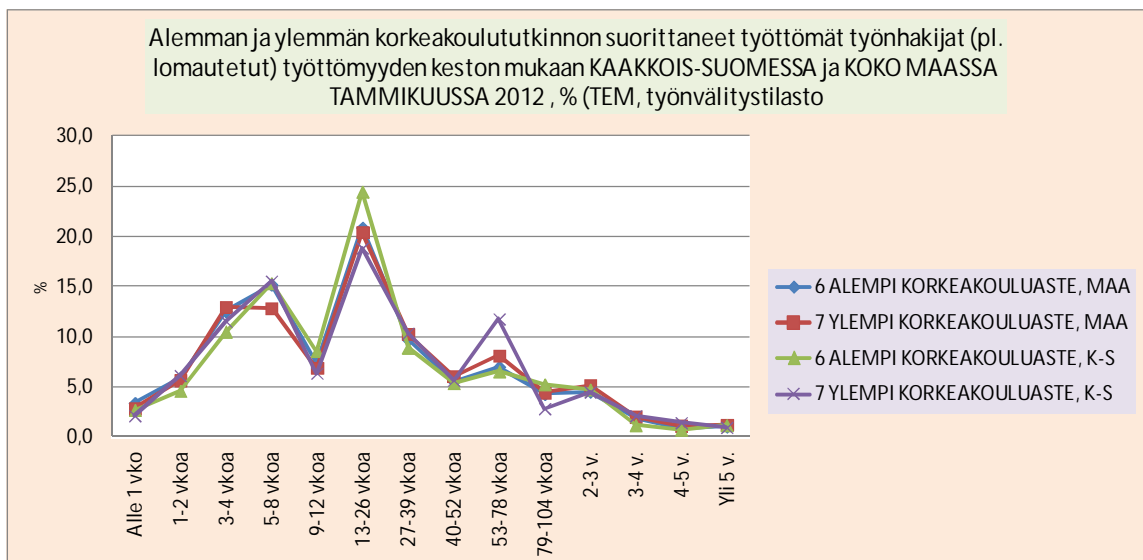

Korkeakoulutetut eivät eroa merkittävästi kaikkien työttömien jakautumasta. Entä millaisia eroja on koko maan keskiarvon ja Kaakkois-Suomen työttömyyden keston välillä. Tästä esitämme kaksi kuvaa. Ensimmäinen kuva näyttää kaikkien työttömien (lomautetut pl.) työttömyyden kestojakautuman tammikuulta 2012.

Kaakkois-Suomen ja maan keskiarvon välillä ei ole juurikaan eroa. Lyhytkestoista, alle puoli vuotta kestävä työttömyyttä on kuitenkin koko maan luvuissa hieman enemmän kuin Kaakkois-Suomen luvuissa.

Toinen kuva esittelee alemman ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden tilannetta.

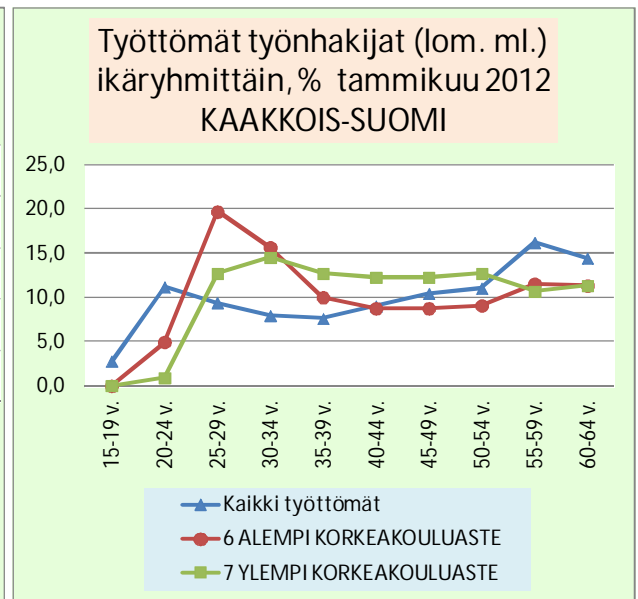
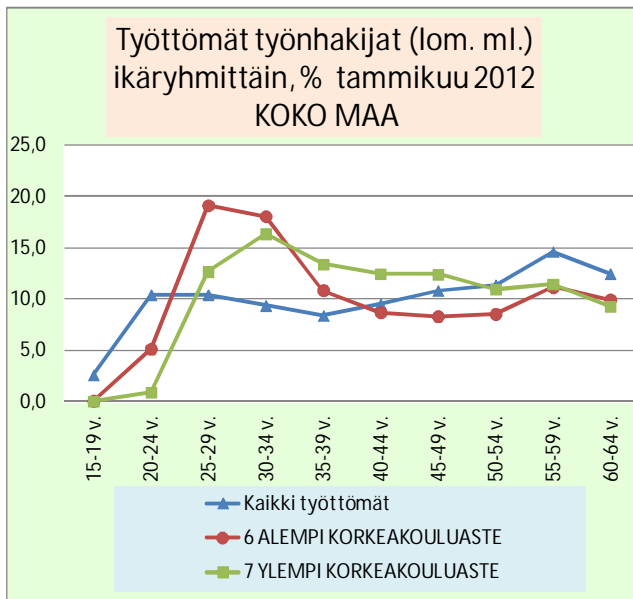

Erot eivät ole suuria. Lähinnä Kaakkois-Suomen erottaa koko maan keskiarvosta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden kohouma 1–1½ vuotta ja alemman tutkinnon kohouma 3–6 kk työttömänä olleissa.

4.2.7 Nuorten tilanne ja työnhaku työssä ollessa

Yksi ajankohtainen työmarkkinoiden keskusteluteema on nuorten, ammattiin valmistuvien sijoittuminen työmarkkinoille. Kun mm. julkinen sektori on kiristänyt työvoimansa käyttöä säästöohjelmissaan, tilanteen vaikutuksia voi etsiä korkeakoulutettujen työttömyydestä, koska julkinen sektori on merkittävin korkeakoulutettujen työllistäjä.

Oheinen kuvasarja esittelee työttömyyden ikärakenteita koko Suomessa ja koko maassa tammikuussa 2012.

Kaakkois-Suomen ja koko maan rakenteet eivät poikkea toisistaan kovin paljon. Kaakkois-Suomessa ikäkäämmät työnhakijaryhmät kuitenkin painottuvat hieman koko maan keskiarvoa enemmän. Korkeakoulutettujen rakenne eroaa kaikkein työttömien keskimääräisestä ikärakenteesta. Korkeakoulutetuissa painottuvat 25–34-vuotiaat, joskin 50 vuotta täyttäneitäkin on kolmanneksen verran, kuitenkin vähemmän kuin kaikkien työttömien lähes 42 %. Varovainen tulkinta voi olla se, että korkeakoulututkinnoista työelämään siirtymisessä on jonkin verran enemmän vaikeuksia kuin työttömillä kaikkiaan. Kuitenkin myös keskiasteen tutkinnon suorittaneissa on paljon alle 35-vuotiaita. Niinpä nuorten kohtalaisen suuri osuus työttömistä kertoo yleisesti työmarkkinoille sijoittumisen kitkasta.

On huomattava, että seuraavassa taulukossa ovat ne työtä etsivät henkilöt, jotka työskentelevät avoimilla työmarkkinoilla (siis ei esim. jonkin työvoimapolitiittisen toimen rahoituksen avulla) ja ovat sen lisäksi ilmoittautuneet työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon. Työtähän voi työhallinnon avulla etsiä myös ilmoittautumatta hakijaksi käyttämällä esimerkiksi verkkopalveluja työpaikan etsintään.

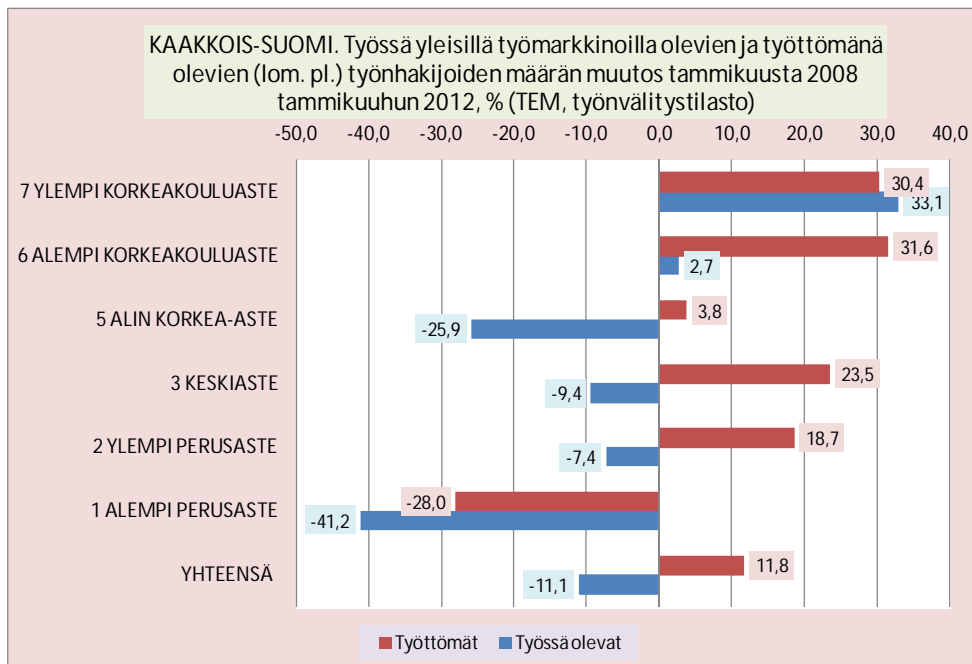
Taulukko: Avoimilla työmarkkinoilla työssä olevat työnhakijat Kaakkois-Suomessa keskimäärin kuukaudessa tammi–joulukuussa vuosina 2011–2009 koulutusasteen mukaan

Koulutusaste	Tammi - joulukuu keskiarvo			Muutos % 2010/2011	Muutos % 2009/2011
	2011	2010	2009		
KOULUTUS YHTEENSÄ	5 401	6 013	5 883	-10,2	-8,2
1 ALEMPI PERUSASTE	524	638	680	-17,9	-22,9
2 YLEMPI PERUSASTE	847	905	867	-6,4	-2,3
3 KESKIASTE	2 894	3 243	3 093	-10,8	-6,4
5 ALIN KORKEA-ASTE	464	538	584	-13,8	-20,5
6 ALEMPI KORKEAKOULUASTE	364	438	410	-16,9	-11,2
7 YLEMPI KORKEAKOULUASTE	181	166	177	9,0	2,3
8 TUTKIJAKOULUTUSASTE	11	8	7	37,5	57,1
9 KOULUTUSASTE TUNTEMATON	116	77	66	50,6	75,8

(Lähde: Anitta Lehtinen Työssä olevat työnhakijat vuonna 2011. Kaakkois-Suomen ELY-keskus. Työmarkkinoiden raportteja.)

Vuonna 2011 työssä olevia työnhakijoita oli Kaakkois-Suomessa 5401 henkeä keskimäärin kuukaudessa. Määrä on pienempi kuin taantuman huippuvuonna 2009 ja myös pienempi kuin taantuman hellittämisen vuonna 2010. Ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden hakijoiden määrät ovat kuitenkin vastoin valtavirtaa hieman kasvaneet.

Toisessa kuvassa verrataan työttömien ja työssä olevien työnhakijoiden määrän kehitystä tilanteesta ennen taantumaa eli tammikuusta 2008 tammikuuhun 2012. Kuvassa on työttömien ja työssä olevien määrien prosentuaalinen muutos näiden kahden ajankohdan välillä. Lomautetut eivät ole mukana luvuissa.

Tammikuusta 2008 tammikuuhun 2012 kaikkien Kaakkois-Suomen työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 11,8 %. Tätä voidaan pitää yleisemminkin osoittimena siitä, miten taloustaantuma ja siitä toipuminen vaikutti Kaakkois-Suomen työttömyyden tasoon. Työssä yleisillä työmarkkinoilla olevien määrä puolestaan väheni lähes saman verran kuin kokonaistyöttömyys kasvoi.

Alemman ja ylemmän korkeakouluasteen työttömien määrät kasvoivat miltei kolmanneksen ja ylemmällä asteella myös työssä olevien määrät. Tämä saattaa nopeasti tulkittuna olla osoitus siitä, että lisääntynyt osa korkeakoulututkinnon suorittaneista ei ole vielä löytänyt itseä tyydyttävää sijaa työmarkkinoilta. Yksi tämän raportin pääjohtopäätöksistä on tämän kuvan mukaan se, että korkeakoulutettujen työmarkkinat ovat kiristyneet Kaakkois-Suomessa verrattuna taantumaa edeltävään aikaan. Korkeakoulutettujen työttömyys on aiempaa korkeammalla tasolla. Aiemmin esitetystä tiedetään kuitenkin se, että suhteessa korkeakoulutettuun työvoimaan ryhmän suhteellinen työttömyys ei ole noususta huolimatta korkea.

5 Yhteenveto

Tässä raportissa on selvitetty korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden työttömyyttä Kaakkois-Suomessa vuonna 2008 käynnistyneen taloustaantumaa ympärillä. Tarkastelu kattaa ajanjakson vuodesta 2006 tammikuuhun 2012. Tämä jakso on jaettu kolmeen osaan. On tarkasteltu, miten työttömyys muuttui siirryttäessä taloustaantumaa edeltävästä ajasta taantumaa syvempiin vaiheisiin ja toisaalta pois tästä suhdanteen syvimmästä kohdasta. Lisäksi olemme erikseen selvittäneet työttömyyden viimeaikaista kehitystä vuodenvaihteesta 2010–2011 tammikuuhun 2012. Raportin tietoaineisto on koottu työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastojärjestelmästä sekä Tilastokeskuksen työssäkäynti- ja koulutustilastoista.

Vaikka korkeakoulutettujen ja erityisesti ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden työttömyys kasvoi taantumassa ja sen hellitettyäkin on pysytty melko korkeissa luvuissa, korkeakoulutettujen työttömyys suhteessa koko työvoimaan on edelleen keskimäärää alempi. Pekka Myrskylän koko maata koskevan analyysin mukaan vuonna 2009 (siis taantumaa käynnistyttyä) työllisten korkeakoulutettujen riski joutua vuoden mittaan työttömäksi oli korkea-asteella selvästi pienempi kuin esim. keskiasteella (Myrskylä 2010, 94).

Taantuma on kuitenkin nostanut Kaakkois-Suomen korkeakoulutettujen työttömyyttä uudelle, korkeammalle tasolle. Taantumassa kasvoi sekä alemman että ylemmän korkeakouluasteen työttömien määrä selvästi. Tammikuussa 2012 Kaakkois-Suomessa oli sekä alemman että ylemmän korkeakouluasteen työttömiä työnhakijoita lähes kolmannes enemmän kuin ennen taantumaa tammikuussa 2008. Samaan aikaan kokonaistyöttömyys (ilman lomautettuja) kasvoi n. 11 %.

Työttömyyttä syntyy paitsi irtisanomisten tai töiden loppumisen vuoksi myös niin, että opinnoista valmistuvat tai muutoin työmarkkinoille tulevat eivät löydä sopivaa työtä. Tilastokeskuksen sijoittumistietojen mukaan myös tässä korkeakoulutetut ovat vaikkapa keskiasteen tutkintoja paremmassa asemassa. Vastavalmistuneista jää työttömäksi melko pieni joukko. Kuitenkin Kaakkois-Suomessa on nähtävissä, että nuoret korkeakoulutetut eivät sijoitu aina sujuvasti työmarkkinoille. Korkeakoulutettujen työttömyyden lisäys painottuu jonkin verran nuorimpiin ikäluokkiin, erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneissa. Tätä voi tulkita niin, että työmarkkinoille sijoittuminen on hieman vaikeutunut.

Taloustaantuma tuntuu nostaneen korkeakoulutettujen työttömyyttä. Selittäviä tekijöitä voi olla muitakin. Korkeakoulutetuista valtaosa, ja varsinkin ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista, työskentelee toimialoilla O-Q eli julkisen hallinnon, koulutuksen ja terveys- ja sosiaalipalvelujen töissä. On todennäköistä, että julkisen sektorin varsin yleinen pyrkimys vähentää työvoimaansa säästösyistä heijastuu juuri korkeakoulutettujen työmahdollisuuksiin.

Kirjallisuus

- Alatalo Johanna, Räisänen Heikki, Tuomaala Mika. 2011. Metsäalan muutos työvoiman näkökulmasta. Työpoliittinen aikakauskirja 2/2011, s. 39–53. Työ- ja elinkeinoministeriö.
- Euro& talous 1/2011. Suomen Pankki, 2011.
http://www.suomenpankki.fi/fi/julkaisut/euro_ ja_talous/Rahapolitiikka_ ja_kansainvalinen_talous/Documents/et_01_2011_SuomenTaloudenNakymat.pdf)
- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, työllisyyskatsaukset (<http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KaakkoisSuomenELY/Ajankohtaista/Julkaisut/Sivut/Tyollisyyskatsaukset.aspx>)
- Koulutusluokitus. Tilastokeskus. <http://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/koulutus/001-2010/kuvaus.html>
- Lehtinen Anitta. Työssä käyvät työnhakijat vuonna 2011. Kaakkois-Suomen ELY-keskus. Työnvälitystilaston seuranta-analyysija. Maaliskuu 2012. <http://www.ely-keskus.fi/FI/ELYKESKUKSET/KAAKKOISSUOMENELY/AJANKOHTAISTA/JULKAISUT/Sivut/default.aspx>
- Meloloina Niilo. 2012. Kaakkois-Suomen työmarkkinoiden katsaus 2011. Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 10 / 2012. <http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/KaakkoisSuomenELY/Ajankohtaista/Julkaisut/Documents/Kaakkois-Suomen%20työmarkkinoiden%20katsaus%202011.pdf>
- Myrskylä P. 2010. Taantuma ja työttömyys. TEM julkaisuja 57/ 2010. Strategia- ja ennakointiyksikkö.
- Neittaanmäki P. ja Ärje J. 2010. Suomen korkeakoulutetut työttömät koulutusaloitain ja -asteittain 2005-2010. Jyväskylän yliopisto. Tietotekniikan laitos. <https://www.jyu.fi/hallintokeskus/tilastot/muut/suomen- korkeakoulutetut-tyottomat-koulutusaloitain- ja-asteittain-2005-2010.pdf>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö, koulutustakuu.
<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/koulutustakuu/?lang=fi>
- Pohjola Matti. 2010. Taantuman syvyydestä. Kansantaloustieteellinen Aikakauskirja 3/2010, s. 249-)
- Schauman Heidi, Vanhala Juuso. 2011. Beveridge-käyrä, kriisit ja työmarkkinoiden rakenteelliset muutokset Suomessa. BoF Online 2/2011, Suomen Pankki. Rahapolitiikka- ja tutkimusosasto 14.3.2011.
- Suomen Pankki, kuviopankki
- Tilastokeskus, suhdanneaineistot, TEM, Toimiala Online
- Tilastokeskus, tuotannon kuukausikuvaaja
- Tilastokeskus, verkkokoulu. Miksi työttömyyttä mitataan kahdella eri tavalla?
<http://tilastokeskus.fi/tup/verkkokoulu/data/tvt/04/index.html>

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 62 / 2012				
Vastuualue Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri				
Tekijät Niilo Melolinna, Anitta Lehtinen		Julkaisuaika Kesäkuu 2012		
		Kustantaja Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys ja työllisyys Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla 2000-luvun lopun taantumun ympärillä				
Tiivistelmä Tässä raportissa on selvitetty korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden työttömyyttä Kaakkois-Suomessa vuonna 2008 käynnistyneen taloustaantumun ympärillä. Tarkastelu ulottuu tammikuuhun 2012 saakka. Raportin tietoaineisto on koottu työ- ja elinkeinoministeriön työväilytilastojärjestelmästä sekä Tilastokeskuksen työssäkäynti- ja koulutustilastoista. Vaikka korkeakoulutettujen ja erityisesti ylemmän korkeakouluasteen suorittaneiden työttömyys kasvoi taantumassa ja sen hellitettyäkin on pysynyt aiempaa korkeammassa luovissa, korkeakoulutettujen työttömyys suhteessa työvoimaan on edelleen keskimäärää alempi. Taantuma on kuitenkin nostanut Kaakkois-Suomen korkeakoulutettujen työttömyyttä uudelle, taantumien alkuun verrattuna korkeammalle tasolle. Vaikka työttömyys hellitti taantumien huipun jälkeen, tammikuussa 2012 Kaakkois-Suomessa oli sekä alemman että ylemmän korkeakouluasteen työttömiä työnhakijoita lähes kolmannes enemmän kuin ennen taantumaa tammikuussa 2008. Samalla ajanjaksolla kokonaistyöttömyys (ilman lomautettuja) kasvoi n. 11 %. Kaakkois-Suomessa on nähtävissä, että nuoret korkeakoulutetut eivät aina sijoitu sujuvasti työmarkkinoille, vaikka heidän tilanteensa onkin parempi kuin esimerkiksi keskiasteen tutkinnon suorittaneiden. Korkeakoulutettujen työttömyyden lisäys painottuu jonkin verran nuorimpiin ikäluokkiin, erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneissa. Tätä voi tulkita niin, että työmarkkinoille sijoittuminen on hieman vaikeutunut.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) työttömyys, työllisyys, Kaakkois-Suomi, taloustaantuma, korkeakoulututkinto, työmarkkinat, rakennemuutos				
ISBN (painettu)	ISBN (PDF) 978-952-257-570-8	ISSN-L 2242-2846	ISSN (painettu)	ISSN (verkojulkaisu) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-570-8	Kieli suomi	Sivumäärä 48
Julkaisun myynti/jakaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 1041 (Salpausselänkatu 22), 45101 Kouvola, p. 0295 029 000 (vaihe)				
Kustannuspaikka ja aika Kouvola, 2012			Painotalo –	

RAPORTEJA 62 | 2012

**Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työttömyys ja
työllisyys Kaakkois-Suomen työmarkkinoilla 2000-luvun
lopun taantumien ympärillä**

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-570-8 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-570-8

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus